

SVEUČILIŠTE U RIJECI
FAKULTET ZA MENADŽMENT U TURIZMU I UGOSTITELJSTVU
OPATIJA

LEO MRAKUŽIĆ
RAZVOJ KAMPOVA U ZADARSKOJ ŽUPANIJI

ZAVRŠNI RAD

ZABOK, 2023.

SVEUČILIŠTE U RIJECI
FAKULTET ZA MENADŽMENT U TURIZMU I UGOSTITELJSTVU
OPATIJA

LEO MRAKUŽIĆ
RAZVOJ KAMPOVA U ZADARSKOJ ŽUPANJI

ZAVRŠNI RAD

Kolegij: Menadžment kampova

Mentor: dr.sc. Josipa Cvelić Bonifačić

Student: Leo Mrakužić

Matični broj: ps23227/15

Smjer: MUT

Zabok, rujan 2023.

FAKULTET ZA MENADŽMENT U TURIZMU I UGOSTITELJSTVU

IME I PREZIME STUDENTA: LEO MRAKUŽIĆ

MATIČNI BROJ: ps23227/15

IZJAVA O AUTORSTVU RADA I O JAVNOJ OBJAVI RADA

Izjavljujem da sam diplomski rad / završni rad pod nazivom

Razvoj kampova u Zadarskoj županiji

(Naziv rada)

izradila/o samostalno te sam suglasna/suglasan o javnoj objavi rada u elektroničkom obliku.

Svi dijelovi rada, nalazi ili ideje koje su u radu citirane ili se temelje na drugim izvorima, bilo da su u pitanju knjige, znanstveni ili stručni članci, Internet stranice, zakoni i sl. u radu su jasno označeni kao takvi te adekvatno navedeni u popisu literature.

U Opatiji, 10.9.2023.

Leo Mrakužić

SAŽETAK

Kamping turizam u Republici Hrvatskoj ima dugu tradiciju, još sa početka 20. stoljeća te je jedna od najznačajnijih vrsta turističkog smještaja. On bilježi stalan rast ponude smještajnih kapaciteta, kao i broja gostiju, tj. korisnika koji uživaju u tom načinu odmora. Zanimljivo je da je uz njega vezan i napredak naturizma. Istraživanje se baziralo na toj turističkoj grani, s naglaskom na Zadarsku županiju. S obzirom da Zadarska županija ima najveći broj kamping objekata u Republici Hrvatskoj, ali niže kvalitete, sa tri i dvije pa čak i jednom zvjezdicom, nameće se potreba podizanja kvalitete smještaja u kampovima. Potrebno je pratiti svjetske trendove i slijediti želje suvremenih kampera koji osim prirode traže komfor. Glamping kampiranje i kampiranje u mobilnim kućicama bilježe stalni rast što ukazuje na to da treba ulagati u tu vrstu smještajnih kapaciteta. Zadarska županija pri tome ima idealne klimatske uvjete koji omogućuju znatno produljenje sezone. Smišljenim ulaganjem u kvalitetne sadržaje moguće je privlačenje gostiju više platežne moći kroz dulji vremenski period te produljenje pune godišnje zauzetosti kampova.

Ključne riječi: kampiranje; Zadarska županija; glamping; ponuda , ...

SARDŽAJ

1. UVOD	1
1.1. Predmet i problematika rada	1
1.2. Svrha i cilj rada	1
1.3. Metode istraživanja	1
1.4. Struktura rada	2
2. KAMPING TURIZAM U HRVATSKOJ	2
2.1. Povijesni razvoj i obilježja kamping turizma u Republici Hrvatskoj	2
2.2. Doprinos hrvatskog kampinga turizmu Republike Hrvatske	9
2.3 Analiza sadašnjeg stanja kamping turizma u Republici Hrvatskoj	14
2.3 Trendovi u kamping turizmu	27
3. ANALIZA KAMPOVA U ZADARSKOJ ŽUPANIJI	30
3.1. Glavne značajke i obilježja kamping turizma Zadarske županije	30
3.2 Obilježja kampinga u Zadarskoj županiji	34
3.2.1 Kvalitativna analiza kampova	34
4. ZAKLJUČAK	43
POPIS LITERATURE	45
POPIS TABLICA	46
POPIS GRAFIKONA	46

1. UVOD

1.1. Predmet i problematika rada

Predmet rada je, uz prikaz značajki i trendova kamping turizma u Republici Hrvatskoj, analizirati karakteristike kamping turizma Zadarske županije s naglaskom na kvalitativnu i kvantitativnu analizu kampova. Problematika rada se odnosi na kvalitetu usluga i sadržaja u kampovima koji se nalaze u Zadarskoj županiji. Naime, u zadarskoj županiji prevladavaju kampovi koji su kategorizirani na način da imaju 2 do 3 zvjezdice. Valja naglasiti kako postoji prostor za napredak i poboljšanje postojećeg stanja u kampovima Zadarske županije, posebice u segmentu razvoja i projektiranja kvalitetnih kamp odmorišta.

1.2. Svrha i cilj rada

Svrha i cilj rada je, uz pojmovna određenja i teorijski pregled stanja kamping turizma u Republici Hrvatskoj, prikupiti kvantitativne i kvalitativne podatke o kampovima Zadarske županije pomoću kojih će se napraviti sveobuhvatna analiza stanja kamping turizma u Zadarskoj županiji. Na osnovu prikupljenih podataka i analize navest će se prijedlozi i strategije budućeg razvoja kamping turizma Zadarske županije.

1.3. Metode istraživanja

Od istraživačkih metoda korišteni su sekundarni izvori u što spadaju stručni članci, knjige, objavljene publikacije, online izvori. Od metoda znanstvenog istraživanja upotrebljavane su opće metode analize, deduktivne metode, induktivne metode, metode analiziranja i sinteze.

1.4. Struktura rada

Nakon prvog dijela, gdje su navedeni predmet i problematika rada, svrha i cilj rada, metode istraživanja i struktura rada, u drugom poglavlju naziva *KAMPING TURIZAM U HRVATSKOJ* istražuje se povijesni razvoj i značaj kampinga u RH s naglaskom na doprinos hrvatskog kampinga ukupnom turizmu Republike Hrvatske. Prikazuje se sadašnje stanje kamping turizma u Republici Hrvatskoj i trendovi. U trećem poglavlju pod nazivom *ANALIZA KAMPOVA U ZADARSKOJ ŽUPANIJI* istražuju se glavne značajke i obilježja kamping turizma Zadarske županije s naglaskom na kvalitativnu i kvantitativnu analizu kampova. Također se istražuju opći uvjeti poslovanja kampova u Zadarskoj županiji tijekom COVID krize. Na kraju rada temeljem svih provedenih istraživanja i analiza daje se zaključak.

2. KAMPING TURIZAM U HRVATSKOJ

U ovom poglavlju istražuje se povijesni razvoj i značaj kampiranja u Republici Hrvatskoj s naglaskom na doprinos hrvatskog kampinga turizmu Republike Hrvatske. Prikazuje se sadašnje stanje kampiranja u turističkom prikazu u Republici Hrvatskoj i trendovi.

2.1. Povijesni razvoj i obilježja kamping turizma u Republici Hrvatskoj

Slobodno vrijeme i boravak u prirodi usko su povezani sa začetkom suvremenog kampiranja kakvog danas poznajemo i proučavamo. Teorijske pretpostavke o začecima europskog kamping turizma koji ima svrhu i cilj pripisuju se studentima koji su došli iz Njemačke i Skandinavije, odnosno navodi se Baden Powel iz UK koji je poznat kao osnivač pokreta skauta. Neki navodi ističu kako je kamping turizam svoje početke imao u UK kao odgovor na sveopći ubrzani napredak industrije gdje nije bilo mjesta za „osjećanje“ prirode i razvoj većih urbanih mjesta. 1953. godina je značajna pak iz sljedećih razloga - te godine u Hrvatskoj je registrirano ukupno osamnaest kampova koji su mogli smjestiti preko pet tisuća turista te su te iste godine ostvarili preko 185.000 noćenja. Od prvih gostiju koji su boravili na Jadranu isticali su se gosti iz tadašnje Čehoslovačke i SR Njemačke. Kamping aktivnosti su

pokretala lokalna mjesta društva vezana uz turističke djelatnosti ili hotelski smještaj. No, bilo je slučajeva kada je kamping turizam bio čin spontanih inicijativa i okupljanja samih turista, odnosno gostiju (Cvelić-Bonifačić, 2011:9).

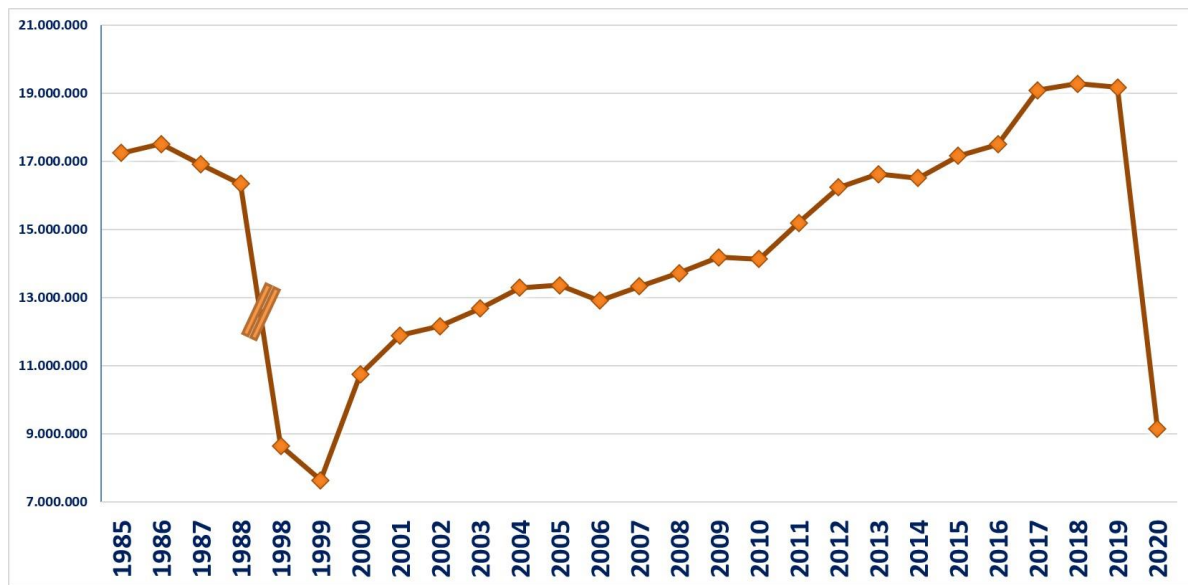
Sladoljev (1998:11) tvrdi kako je kamping turizam u Hrvatskoj, odnosno tadašnjoj Jugoslaviji, imao užu poveznicu uz napredak naturizma. Neki izvori navode da je otok Rab imao naturističku plažu (Rajska plaža) već početkom 20. stoljeća, a da je ona službeno proglašena naturističkom 1934. godine. Snažan razvoj naturističkog turizma počeo je 1960-ih godina pojavom prvih naturističkih objekata u Istri i Dalmaciji (Cvelić-Bonifačić, 2011:45).

Tijekom 1963. godine Kamp Kažela smatran je jednim od značajnijih kampova u Hrvatskoj, a prvo je bio otvoren kao naturistički rezort sedamdesetih godina. Nakon 60 godina od početka razvoja naturizma na hrvatskoj obali danas posluje 17 naturističkih kampova, a procjenjuje se da se oko 15% turista koji posjete Hrvatsku kupaju goli, te da 1/5 dolazi zbog tolerancije prema golom kupanju na hrvatskim plažama. Naturisti u Hrvatskoj mogu pronaći smještaj u tri vrste kampova: naturističkim kampovima, kombiniranim kampovima za naturiste i ostale i tekstilnim kampovima koji imaju odvojene plaže za naturiste (Kamping udruženje Hrvatske).

Kamping turizam koji se nametnuo u Republikama bivše Jugoslavije (posebice u Hrvatskoj), došao je do naglog razvoja zbog velike potražnje stranih turista. Najbolje godine bile su između 1983.-1984. godine kada udio kamping noćenja u sveukupnim noćenjima zemlje bio iznad 30%. Treba istaknuti kako smještajni kapaciteti kampova stalno rastu, broj kampera također je sve veći, a sve to rezultira snažnim učinkom na ekonomiji i gospodarske aktivnosti, naglašavaju Cvelić-Bonifačić (2011:13).

U povijesti kamping turizma 1986. godinu slobodno se može nazvati „golden year“ ili zlatnom godinom, jer je ostvareno preko 17 milijuna noćenja. Grafikon 1. prikazuje povijesni pregled noćenja u kampovima Republike Hrvatske u periodu od 1985.-2020. godine.

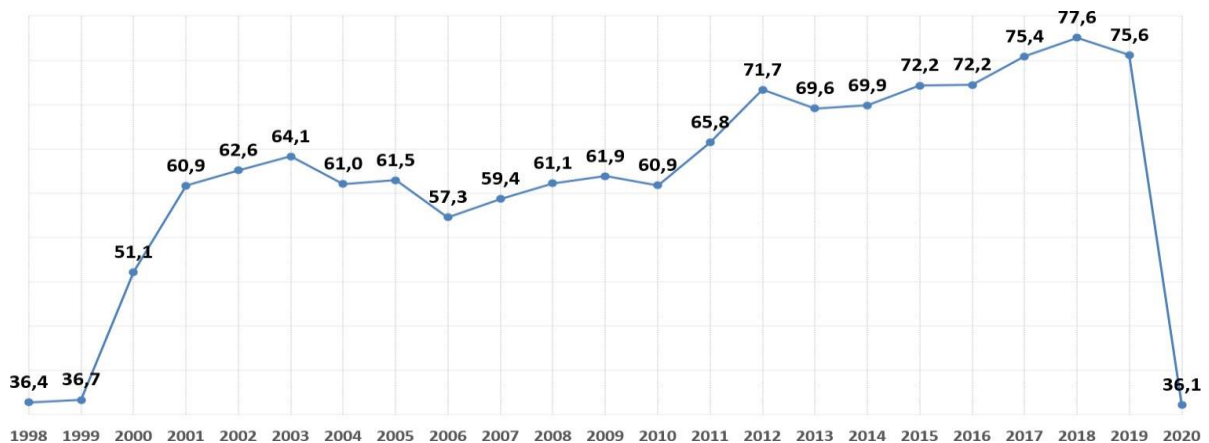
Grafikon 1. Povijesni pregled noćenja u kampovima Republike Hrvatske od 1985.-2020. godine

Izvor: Kamping udruženje Hrvatske (2021), Turistički promet i kapaciteti u kampovima u Republici Hrvatskoj 2020.

Iz grafičkog prikaza vidljivo je da je ostvareni broj noćenja iz rekordne 1986. godine ostvaren tek za 30 godina i to 2016. godine. U 2017. godini vidljiv je nastavak trenda rasta broja noćenja u kampovima, a navedene godine ostvareno je 19 milijuna noćenja ili za 10% više u odnosu na 2016. godinu. Trend rasta zaustavljen je 2020. godine kada je zbog pandemije COVID-19 ostvareno samo oko 9 milijuna noćenja. U grafikonu 2. dan je povijesni pregled zauzetosti kampova u danima u periodu od 1998.-2020. godine.

Grafikon 2. Povijesni pregled godišnje zauzetosti kampova u danima u periodu 1998.-2020. godine

Izvor: Kamping udruženje Hrvatske (2021), Turistički promet i kapaciteti u kampovima u Republici Hrvatskoj 2020.

Iz prikaza zauzetosti kampova u RH u danima vidljivo je da je najveća zauzetost ostvarena 2018. godine kada su kampovi bili zauzeti 77,6 dana. Najmanja zauzetost bila je 2020. godine za vrijeme pandemije COVID-19 samo 36,1 dan. Trend rasta zauzetosti u danima krenuo je od 2010. godine s manjom oscilacijom 2013. godine i trajao je do 2018. godine, a u prosjeku su kampovi bili zauzeti oko 70 dana. Zauzetost od 70 dana u godini pokazuje visoku sezonalnost hrvatskog kamping turizma. Najveća zauzetost kapaciteta je tijekom ljeta, a ostali dio godine kapaciteti nisu iskorišteni iako Hrvatska ima dobre klimatske uvjete da se kamping turizam produži na predsezonu i posezonu.

Poslovanje kampova uređeno je Zakonom o ugostiteljskoj djelatnosti i Pravilnikom o razvrstavanju i kategorizaciji ugostiteljskih objekata iz skupine kampovi. Zakonom o ugostiteljskoj djelatnosti (čl. 29. NN br. 85/15, 121/16, 99/18, 25/19, 98/19, 32/20, 42/20, 126/21) kampiranje je definirano kao boravak ispod šatora, u kamp-kućici, kamp-prikolici, pokretnoj kućici (mobile home), autodomu (kamper) i drugoj odgovarajućoj opremi za smještaju na otvorenom prostoru u ugostiteljskim objektima koji su razvrstani u skupinu kampovi, kampovi u domaćinstvu i kampovima na obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu.

Prema Pravilniku o razvrstavanju i kategorizaciji ugostiteljskih objekata iz skupine kampovi (NN br. 85/15) propisane su vrste ugostiteljskih usluga koje moraju ili mogu pružati u pojedinoj vrsti smještaja, minimalni uvjeti, vrste koje se kategoriziraju, kategorije, uvjeti za kategorije i oznake za vrste i kategorija. U članku 2. Pravilnika ugostiteljski objekti iz skupine „Kampovi“ definirali su kao poslovni objekti i funkcionalne cjeline u kojima se obavlja ugostiteljska djelatnost i pružaju usluge smještaja, prehrane, pića i napitaka.

Osnovne vrste smještajnih jedinica u kampu su: kamp mjesto i kamp parcela. Kamp mjesto je pojedinačno ili grupno brojem ili slično označen i uređen prostor za kampiranje. Kamp parcela je omeđen pojedinačno ili grupno brojem ili slično označen i uređen prostor za kampiranje (čl. 14. Pravilnika). Kapacitet smještajne jedinice izražava se brojem gostiju –

kampista (čl. 15. Pravilnika). Objekti iz skupine kampovi razvrstavaju se sukladno obveznim ugostiteljskim uslugama u:

- kampove i
- kamp odmorišta (čl. 34. Pravilnika).

Kamp je objekt u kojem se pružaju usluge:

- smještaja na osnovnim smještajnim jedinicama – kampiranje,
- smještaj u građevinama (bungalovi, paviljoni i drugo),
- prehrana, piće i napitci,
- iznajmljivanje pokretne opreme za kampiranje,
- bavljenje sportom i drugim oblicima rekreacije,
- i druge usluge u funkciji turističke potrošnje (čl. 36. Pravilnika).

Kamp odmorište je objekt u kojem ugostitelj pruža usluge kampiranja za kraći odmor gostiju s vlastitom pokretnom opremom za kampiranje (čl. 37. Pravilnika). Kategorije kamp objekata označavaju se zvjezdicama. Kampovi mogu imati četiri kategorije: dvije, tri, četiri i pet zvjezdica (čl. 39. Pravilnika).

Eremić (2021) naglašava da prema podacima Eurostata jedna trećina kampista u Europi kampira u domicilnim kampovima, ali to nije slučaj u Republici Hrvatskoj tj. udio domaćih kampista u Hrvatskoj je značajno manji. Razvoj hrvatskog kamping turizma obilježen je u kontekstu jakog utjecaja vanjskih i unutarnjih faktora. Tablica 1. analizira konkurentnost kamping turizma Republike Hrvatske s naglaskom na prednosti, nedostatke, prilike i prijetnje (Rudančić, Kulić, 2021:36).

Tablica 1. – SWOT analiza konkurentnosti kamping turizma Republike Hrvatske

Unutarnje okruženje	
Prednosti	Nedostaci
<p>Duga povijest u turističkim aktivnostima</p> <p>Brza dostupnost tržišta (emitivno)</p> <p>Srdačnost, prijaznost</p> <p>Ljepota i raznolikost prirode</p> <p>Osjećaj sigurnosti</p> <p>Klimatski uvjeti</p> <p>Jake razvojne mogućnosti</p> <p>Krajoblik koji je dostatan da osigura potrebitu udaljenost (fizičku) tijekom COVID-19 pandemije</p> <p>Zemljopisni položaj (na raskrsnici istoka i zapada Europe)</p>	<p>Pravni djelokrug poslovanja</p> <p>Nedostatak stručne i kvalificirane radne snage</p> <p>PDV koči razvoj aktivnosti u smislu ulaganja</p> <p>Slaba ponuda kampova u kontinentalnom dijelu</p> <p>Manjak školskih institucija</p> <p>Nema strategije razvoja kampova</p>

Vanjsko okruženje	
Prilike	Prijetnje
<p>Europska unija kao novo jedinstveno tržište</p> <p>Republika Hrvatska ima tendenciju da postane jasno i prepoznatljivo odredište u kontekstu kamping turizma</p> <p>Odličan balans između cijene i pružanje kvalitete ako se gleda konkurencija u ostalim kamping destinacijama na području Europske unije</p> <p>Univerzalni sistemi davanje ocjena u smislu pružanja kvalitetne usluge u kampu - Europski nivo</p> <p>Inovacija i budući razvoj raznih proizvoda - npr., kao što je <i>glamping</i></p> <p>Gosti koji kontinuirano dolaze</p> <p>Buduće aktivnosti oko unaprjeđenja zračne dostupnosti</p> <p>Kreiranje strategije razvoja kamping turizma</p> <p>Očekivana stabilnost u regiji</p> <p>Investicije iz inozemstva</p> <p>Prirodne ljepote koje su zaštićene</p> <p>Veliki broj nacionalnih parkova, uključujući i parkove prirode</p> <p>Aktivnosti na čuvanju prirodne, povijesne i kulturne baštine</p>	<p>Moguće sigurnosne prijetnje i terorizam</p> <p>Nesigurnost u regiji u vidu političkog okruženja</p> <p>Slab protok investicijskog kapitala</p> <p>Komplikacije na primarnim emitivnim tržištima</p> <p>Mogućnost onečišćenja okoliša</p> <p>Sporo rješavanje pomorskog dobra</p> <p>Zdravstvene komplikacije</p> <p>Rusko ukrajinski rat</p>

Izvor: Obrada autora prema Rudančić, A., Kulić, K. (2021) Kamping turizam u ulozi stvaranja konkurentnosti hrvatskog turizma, Acta Economica Et Turistica, Vol 6, No. 1-2, str. 37.

Rudančić i Kulić u provedenoj SWOT analizi konkurentnosti kamping turizma u Republici Hrvatskoj kao najvažnije prednosti izdvojile su dugu povijest razvoja kamping turizma, dostupnost tržišta, ljepotu i raznolikost prirode, sigurnost koja postaje gostima sve važnija, klimatske uvjete, raznolike mogućnosti koje pružaju kampovi, te zemljopisni položaj Hrvatske. Smatraju da su najvažniji nedostaci zakonodavstvo koje se često mijenja, nedostatak stručne i kvalificirane radne snage, visoka stopu PDV-a, slaba ponuda kampova u kontinentalnom dijelu Hrvatske, nedostatak strategije razvoja, a teško je za očekivati da će se navedeni problemi oko radne snage riješiti u bliskoj budućnosti, jer postoji manjak obrazovnih institucija koje bi obrazovale potrebne kadrove.

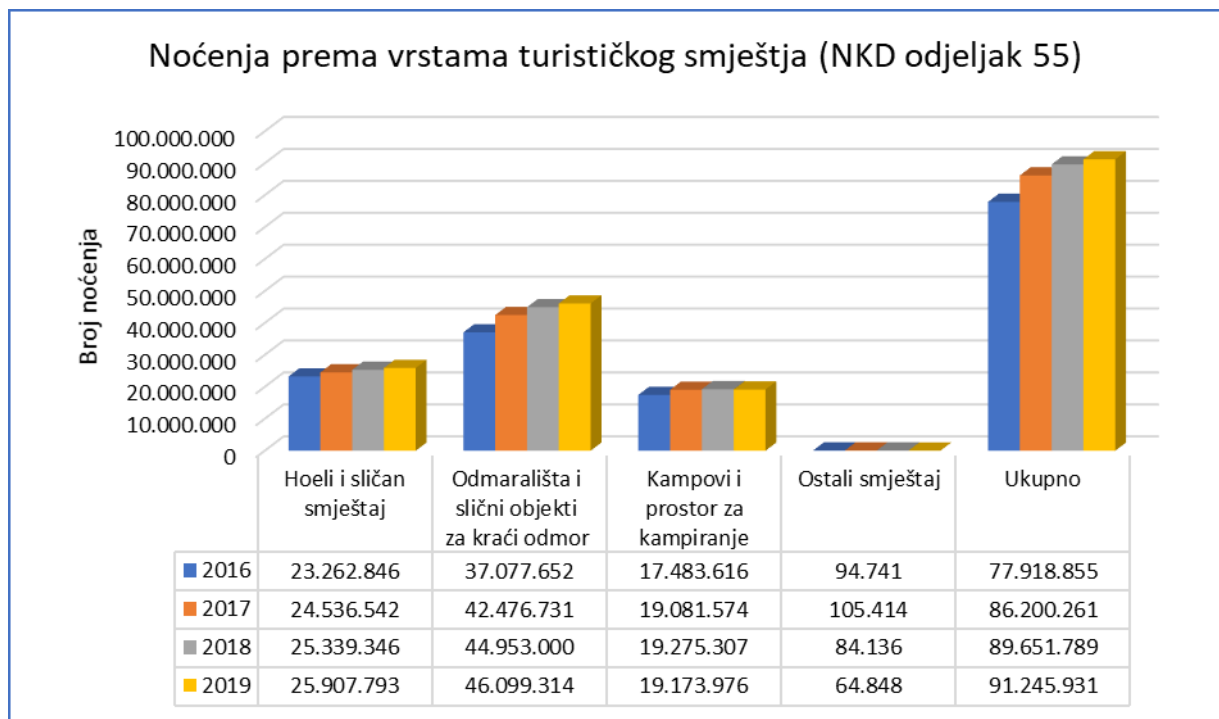
U vanjskoj okolini vidljive su brojne prilike za razvoj kamping turizma RH od ulaska u punopravno članstvo u EU na tržište s više od 500 milijuna stanovnika, a među njima su odličan balans između cijene i kvalitete usluge, inovacije i razvoj novih proizvoda kao što je glamping, unapređenje zračne dostupnosti, stabilnost u regiji, te brojne kulturne i prirodne atrakcije Republike Hrvatske. Kao najvažnije prijetnje razvoju kamping turizma autorice navode sigurnost koju mogu ugroziti teroristička djelovanja, onečišćenje okoliša, Ukrajinsko-Ruski rat, političke nesigurnosti u zemlji, slab protok investicijskog kapitala i sporost administracije u pitanjima vezanim uz pomorsko dobro.

Ministarstvo turizma i sporta (2021) ističe činjenicu kako se sam kamping može u Hrvatskoj definirati kao glavna poluga turizma u Republici Hrvatskoj u prošloj godini. Naime, brojke su impresivne – preko 90 % noćenja u usporedbi sa 2019. godinom. Iz Hrvatske turističke zajednice najavili su snažniji vid marketinških ulaganja za kamp odmorišta ove godine. Očekuje se otvorenje predstavništva HTZ-a u Skandinaviji, dok je predstavništvo u Ukrajini pod pitanjem zbog trenutnog ratnog stanja u zemlji.

2.2. Doprinos hrvatskog kampinga turizmu Republike Hrvatske

Kamping turizam u Hrvatskoj jedan je od najznačajnijih vrsta smještaja u Hrvatskoj. U kamping turizmu ostvaruje se značajan turistički promet u grafikonu 3. dan je pregled ostvarenih noćenja po vrstama smještaja u Hrvatskoj od 2016. do 2019. godine.

Grafikon 3. Noćenja prema vrstama turističkog smještaja u Republici Hrvatskoj od 2016.-2019. godine.

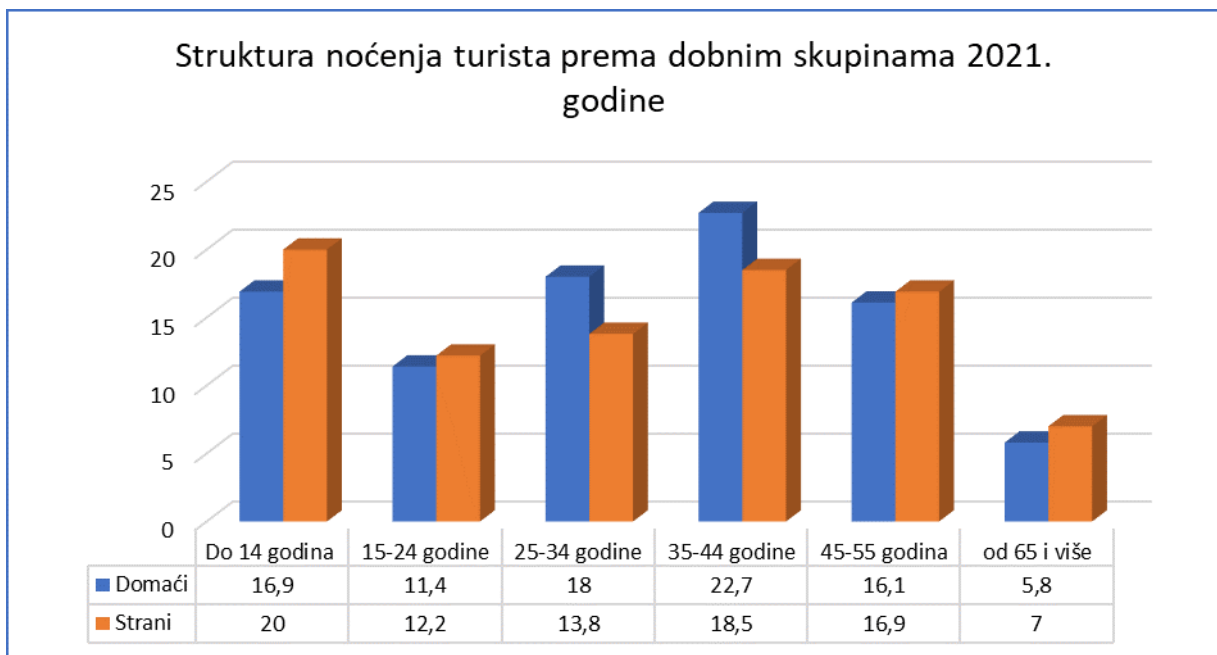

Izvor: Runačić, A., Kulić, K. (2021), Kamping turizam u ulozi stvaranja konkurentnosti hrvatskog turizma, *Acta Economica Et Turista*, Vol. 6, No. 1, str. 31.

Iz grafikona 3. vidljivo je da su kampovi najveći broj noćenja u prikazanom periodu ostvarili 2018. godine. U odnosu na 2016. godinu 2018. godine broj noćenja povećao se za 10,2%. Najveći udio u ukupnom broju turističkih noćenja u RH kampovi i prostori za kampiranje ostvarili su 2016. godine 22,4%, a najmanji 2019. godine 21%. Na temelju navedenih podataka može se zaključiti da se u kampovima ostvaruje značajan dio turističkog prometa u Republici Hrvatskoj

U 2021. godini ostvareno je 12.775.794 milijuna turističkih dolazaka i 70.201.959 milijuna noćenja. Grafikon 4. prikazuje strukturu noćenja prema dobnim skupinama domaći i stranih turista 2021. godine.

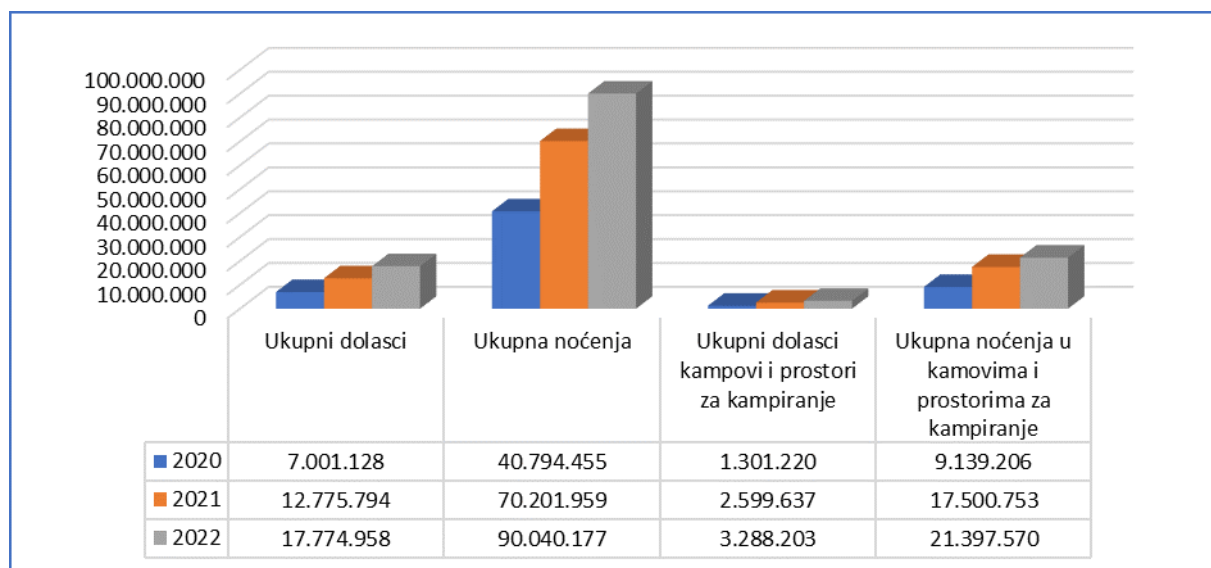
Grafikon 4. Struktura noćenja prema dobnim skupinama domaćih i stranih turista 2021. godine

Izvor: Državni zavod za statistiku (2022), Dolasci i noćenja turista u 2021. godini, <https://podaci.dzs.hr/2021/hr/10190>

Prema prikazanim podacima najveći udio u ukupnim noćenjima prema dobnim skupinama imala je skupina od 35-44 godine i to domaćih gostiju, a zatim dobna skupini do 14 godina starosti u kojoj su veći udio imali strani gosti. Grafikon 5. daje prikaz ukupnih dolazaka i noćenja, te ostvarenih dolazaka i noćenja u kampovima i prostorima za kampiranje od 2020.-2022. godine.

Grafikon 5. Ukupni dolasci i noćenja i dolasci i noćenja u kampovima i prostorima za kampiranje od 2020. do 2022. godine

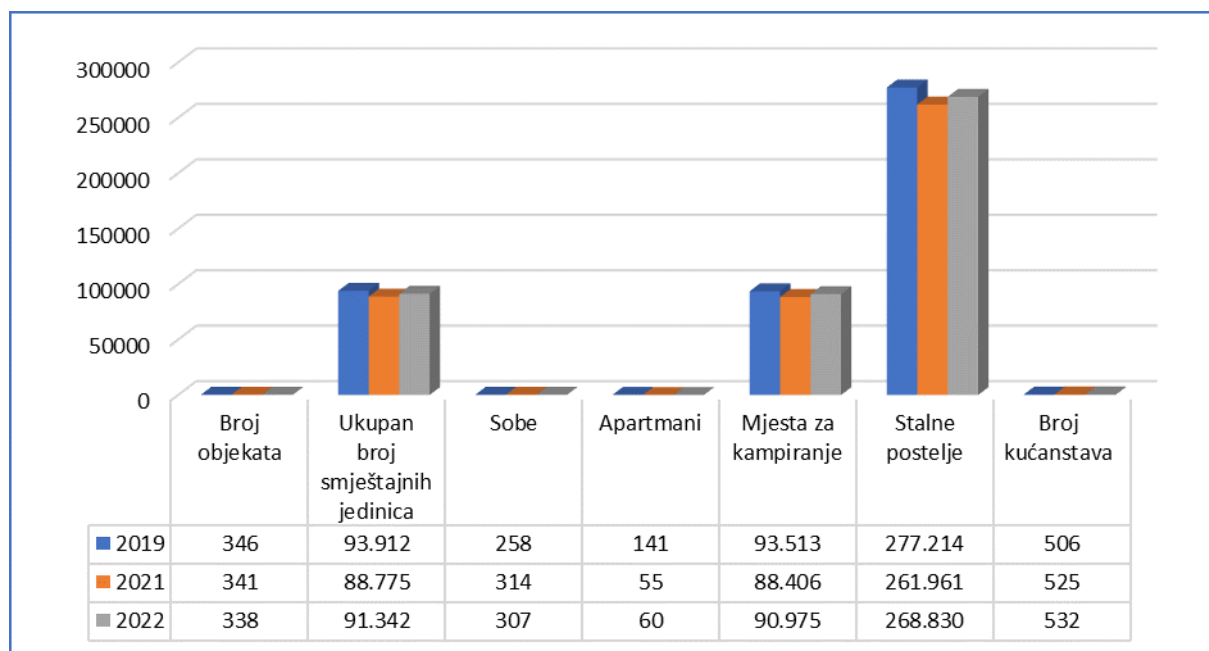

Izvor: Državni zavod za statistiku, <https://podaci.dzs.hr/2021/hr/10190>, <https://podaci.dzs.hr/2022/hr/29506>

U 2020. godini zbog pandemije COVID-19 ostvareno je samo 7.001.128 turističkih dolazaka i 40.794.455 milijuna turističkih noćenja, a u kampovima i prostorima za kampiranje bilo je 1.301.220 dolazaka i 9.139.206 noćenja. U 2021. godini vidljiv je rast dolazaka u odnosu na 2020. godinu za 45,2%, a noćenja za 41,9%. Kampove i prostore za kampiranje 2021. godine posjetilo je za 49,9% više kampera, a oni su ostvarili 47,8% više noćenja u odnosu na 2020. godinu. U 2022. godini ukupni broj dolazaka povećao se za 28,1%, a ostvarenih noćenja za 22,01% u odnosu na 2021. godinu. U kampovima je 2022. godine ostvareno za 20,9% više dolazaka i za 18,2% više noćenja u odnosu na 2021. godinu.

Ako se ostvarena noćenja u kampovima i prostorima za kampiranje iz 2019. godine prije pandemije usporede s ostvarenim noćenjima u kampovima i mjestima za kampiranje 2021. i 2022. godine vidljivo je da je tek 2022. godine ostvaren veći broj noćenja u odnosu na 2019. godinu i to za 10,4%. Grafikon 6. daje prikaz smještanih kapaciteta u kojima su ostvarena prethodno prikazana noćenja u kampovima i prostorima za kampiranje od 2019.-2022. godine (prema NKD 2007, odjeljak 55).

Grafikon 6. Prikaz smještanih kapaciteta prema NKD 2007 u kojima su ostvarena noćenja u kampovima i prostorima za kampiranje od 2019.-2022. godine

Izvor: Državni zavod za statistiku, <https://podaci.dzs.hr/2021/hr/10190>, <https://podaci.dzs.hr/2022/hr/29506>, i Ministarstvo gospodarstva, https://mint.gov.hr/UserDocsImages/AAA_2020_ABC/c_dokumenti/200228_DZS_turizam2019.pdf

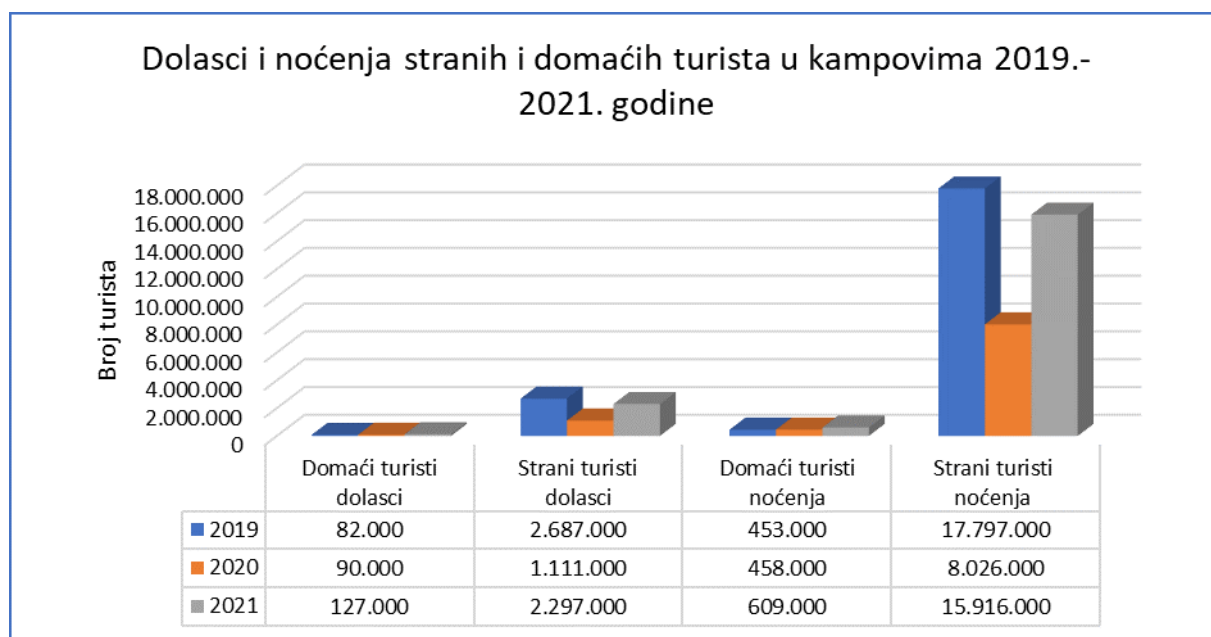
Prikazani podaci o smještanim kapacitetima u kampovima i prostorima za kampiranje pokazuju da su se smještanje kapaciteti smanjili za vrijeme pandemije, a povećanje je vidljivo samo kod broj soba i broj kućanstava. Broj soba u ukupnom broju smještajnih jedinica 2021. godine povećao se za 17,8% u odnosu na 2019. godinu, a 2022. godine smanjio se za 2,3% u odnosu na 2021. godinu. Broj kućanstava 2021. godine povećao se za 3,8% u odnosu na 2019. godinu, a 2022. godine povećao se za 1,33% novih u odnosu na 2021. godinu.

Broj objekata od 2019. do 2022. godine kontinuirano se smanjuje. Ukupno smanjenje broja objekata 2022. godine bilo je za 2,4% u odnosu na 2019. godinu. Ukupni broj smještajnih jedinica također se smanjio 2021. godine u odnosu na 2019. godinu, ali se počeo oporavljati 2022. godine. Iako je došlo do povećanja ukupnog broja smještajnih jedinica još uvijek nije dostignut broj iz 2019. godine odnosno 2022. godine još uvijek je bio manji za 2,8%. Broj apartmana smanjio se 2021. godine za u odnosu na 2019. godinu, a 2022. godine vidljiv je ponovni rast što pokazuje da je tijekom pandemije porasla potražnja za apartmanskim

smještajem. Broj mjesta za kampiranje 2021. godine smanjio se u odnosu na 2019. godinu, a 2022. godine ponovno je počeo rasti što pokazuje da se kamping turisti vraćaju svojim navikama.

Prikazani podaci pokazuju da se zbog velikog smanjenja dolazaka, noćenja i ostvarenih prihoda zbog pandemije COVID-19 smanjio broj smještajnih kapaciteta u kampovima i prostorima za kampiranje. Broj smještajnih kapaciteta ponovno se počeo povećavati 2021. godine i nastavljen 2022. godine, ali još uvijek kapacitet u broju objekata, ukupnih smještajnih kapaciteta, mjesta za kampiranje i stalnih postelja nije dosegao broj iz 2019. godine. Grafikon 7. daje prikaz dolaska i noćenja domaćih i stranih turista u kampovima od 2019. do 2021. godine.

Grafikon 7. Dolasci i noćenja domaćih i stranih turista u kampovima od 2019. do 2021. godine

Izvor: Hrvatska turistička zajednica (2022), Turizam u brojkama, https://www.htz.hr/sites/default/files/2020-07/HTZ%20TUB%20HR_%202019%20%281%29.pdf https://mint.gov.hr/UserDocsImages/2022_dokumenti/Turizam%20u%20brojkama%202021.pdf

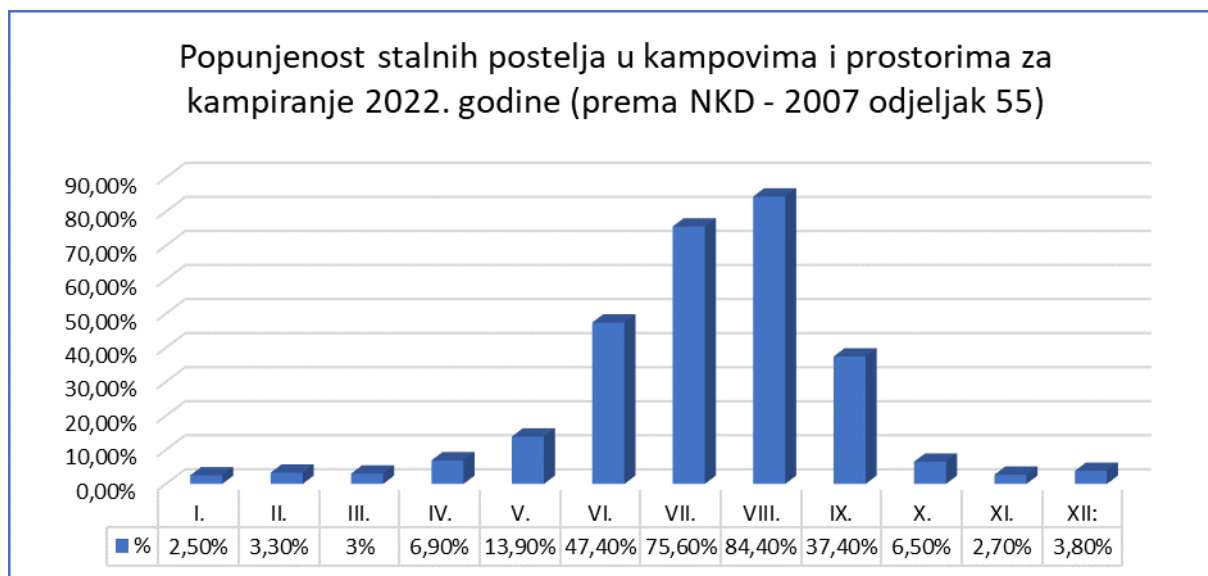
Prema podacima Hrvatske turističke zajednice kampove u Republici Hrvatskoj uglavnom posjećuju strani turisti, udio domaći turista 2019. godine u kampovima iznosi je 3%, 2020. godine 7%, a 2021. godine 5%. Broj dolazaka domaćih turista u kampove kontinuirano raste, 2020. godine tijekom pandemije porastao je za 9,8% u odnosu na 2019. godinu, a 2021. godine porastao je za 54,9% u odnosu na 2019. godinu. Dolazak stranih turista u kampovima 2020. godine smanjio se za 142% u odnosu na 2019. godinu. U 2021. godini broj dolazaka stranih turista povećao se za 107% u odnosu na 2020. godinu, ali još uvijek nije ostvaren broj dolazaka iz 2019. godine tj. 2021. godine broj dolazaka još uvijek je bio manji za 16,9% što pokazuje da se kamping tržište još uvijek nije u potpunosti oporavilo nakon pandemije.

Udio domaćih turista u ostvarenim noćenjima u kampovima 2019. godine iznosio je 2%, 2020. godine 5% a 2021. godine 4% što je pokazatelj produživanja boravka domaćih gostiju u kampovima. U pandemijskoj 2020. godini broj noćenja povećao se za 1,1% u odnosu na 2019. godinu, a 2021. godine za 34,4% u odnosu na 2019. godinu. Kod stranih turista u kampovima 2020. godine broj noćenja smanjio se za 122% u odnosu na 2019. godine, a 2021. godine ostvaren je rast noćenja za 98,3% u odnosu na 2020. godinu, ali još uvijek nije ostvaren broj noćenja iz 2019. godine tj. 2021. godine bio je manji za 11,8% u odnosu na 2019. godinu. Podaci o noćenjima stranih kampera pokazuju da su oni skraćuju boravak što može biti povezano s ostvarenim nižim prihodima kućanstava tijekom pandemije.

2.3 Analiza sadašnjeg stanja kamping turizma u Republici Hrvatskoj

Podaci dobiveni u istraživanju TOMAS Hrvatska 2022. godine pokazali su vrlo zanimljive informacije o ponašanju turista koji su posjetili hrvatske kampove. Oni pokazuju da Republika Hrvatska u budućem razdoblju može očekivati još veći broj turista i noćenja u kampovima i još veći udio prihoda od kamping turizma u ukupnim prihodima od turizma. Grafikon 8. daje prikaz motiva koje su istaknuli kamping turisti 2022. godine za dolazak u hrvatske kampove.

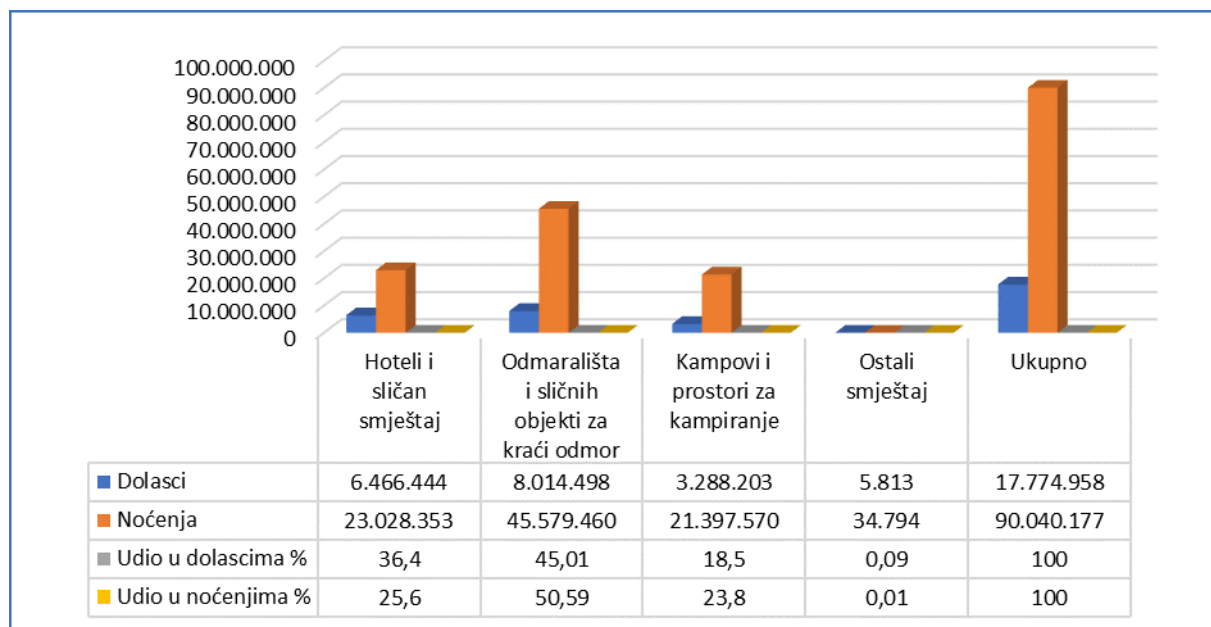
Grafikon 8. Motivi koje su 2022. godine istaknuli turisti za dolazak u hrvatske kampove

Izvor: HTZ (2022). *Kamping turizam Hrvatske*, izdanje 2022., <https://www.htz.hr/sites/default/files/2022-07/Kamping%20turizam%20Hrvatske%20-%20izdanje%202022.pdf>

Najveći broj turista 92,7% istaknuo je kao najvažniji motiv more. Većina hrvatskih kampova smještena je tik uz more i ekološki čistom okruženju neposredno uz more. Hrvatska je zemlja s 1246 otoka i 1777 km lijepe i razvedene obale što su s obzirom na istaknuti motiv kamping turisti već prepoznali. Na drugom mjestu je priroda. Republika Hrvatska ima brojne prirodne atrakcije, a među TOP atrakcijama su Nacionalni park Paklenica, Nacionalni park Plitvička jezera, Park prirode Telašćica, Nacionalni park Brijuni i drugi koji svake godine privlače sve veći broj turista. Na trećem mjestu su gradovi, većina hrvatskih gradova na Jadranu svojim povijesnim građevinama, spomenicima i drugom kulturnom baštinom privlače turiste. Značajan motiv su u sportski sadržaji, gastronomija, sela i ruralna područja, zabave, festivali i manifestacije koje ističu posebnosti hrvatske turističke ponude, a koja je danas sve važnija turistima. Navedeni motivi pokazuju da kamping turisti otkrivaju Hrvatsku, a što je više motiva više je razloga za ponovni dolazak. Grafikon 9. daje prikaz dolazaka i noćenja turista 2022. u svim vrstama smještaja u RH.

Grafikon 9. Prikaz dolazaka i noćenja turista 2022. u svim vrstama turističkog smještaja u RH

Izvor: DZS (2023). Dolasci i noćenja turista 2022. godine,

<https://podaci.dzs.hr/2022/hr/29506>

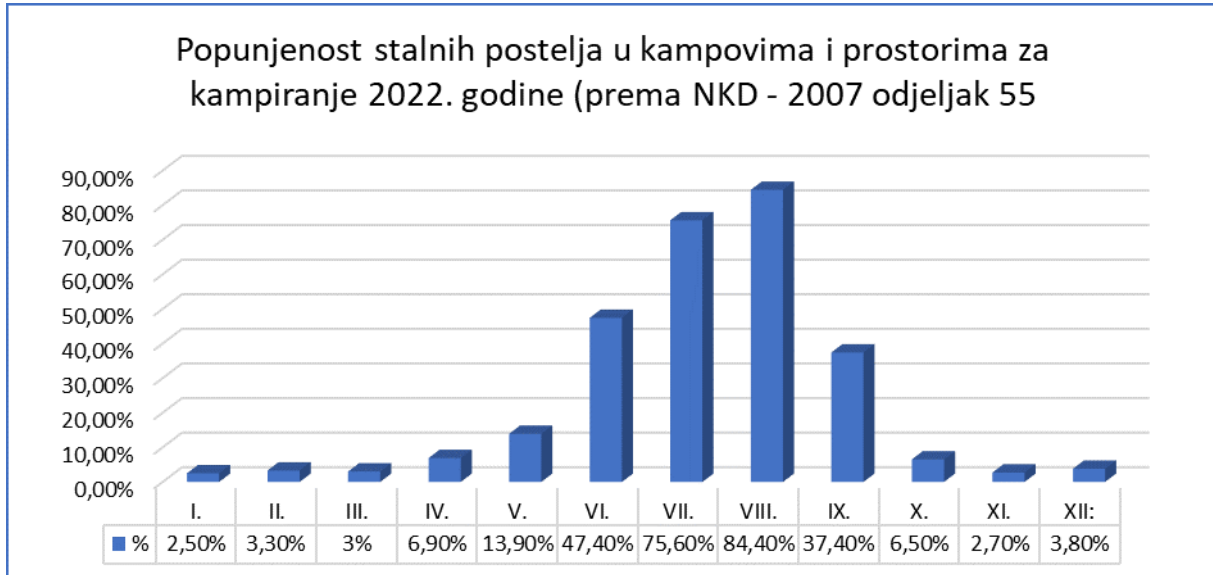
Iz prikazanih podataka vidljivo je da je 2022. godine najveći broj dolazaka turista bio u odmorista i slične objekte za kraći odmor, a njihov udio u ukupnim dolascima bio je 45,01%. Navedeni podatak pokazuje da u Hrvatsku dolaze gosti koji više preferiraju smještaj u apartmani u odnosu na hotele, a tome zasigurno pridonosi i velika ponuda apartmanskog smještaja koja je iz godine u godinu sve veća.

Na drugom mjestu po broju dolazaka bili su hoteli i sličan smještaj, a njihov udio u ukupnim dolascima iznosio je 36,4%. Na trećem mjestu po broju dolazaka bili su kampovi i prostori za kampiranje, a oni su u ukupnim dolascima 2022. godine imali udio od 18,5%.

Najveći broj noćenja također je ostvaren u odmaralištima i sličnim objektima, njihov udio u ukupnim noćenjima 2022. godine bio je 50,6%. Hoteli i sličan smještaj ostvarili su 25,6% udjela u ukupnim noćenjima, a kampovi i prostori za kampiranje nalazili su se na trećem mjestu po ostvarenim noćenjima i imali su udio od 23,8% u ukupnim noćenjima 2022. godine. Grafikon 10. prikazuje popunjenost stalnih postelja u kampovima i

prostorima za kampiranje 2022. godine.

Grafikon 10. Popunjenost stalnih postelja u kampovima i prostorima za kampiranje 2022.godine

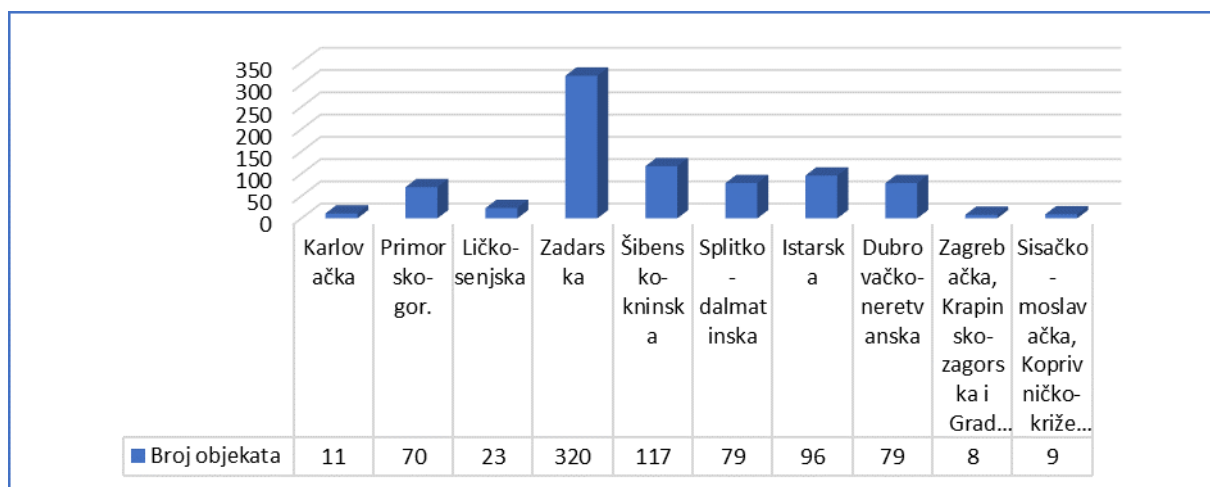

Izvor: DZS (2023). Dolasci i noćenja turista 2022. godine,

<https://podaci.dzs.hr/2022/hr/29506>

Najveća popunjenost stalnih postelja u kampovima i prostorima za kampiranje 2022. godine bila je u kolovozu, srpnju, lipnju i rujnu. Ostali mjeseci u godinu bilježe slabu popunjenost stalnih kreveta što pokazuje da postoji još veliki prostor za rad na sadržajima kampova kako bi se privukli turisti i u ostale mjesece u godini i kako bi kamping turizam izašao iz sezonalnosti. Upravo motivi koji su naveli kamping turisti za dolazak u Hrvatsku pokazuju da se u budućnosti može očekivati produženje turističke sezone. Brojne općinske i gradske turističke zajednice u Istri, na Kvarneru i u Dalmaciji rade na stvaranju novih sadržaja kao što su razne gastronomske manifestacije, te razni zabavni i drugi kulturni sadržaji za koje kampisti pokazuju interes. Grafikon 11. prikazuje broj kamping objekata po županijama 2020. i ukupno 2019. i 2020. godine.

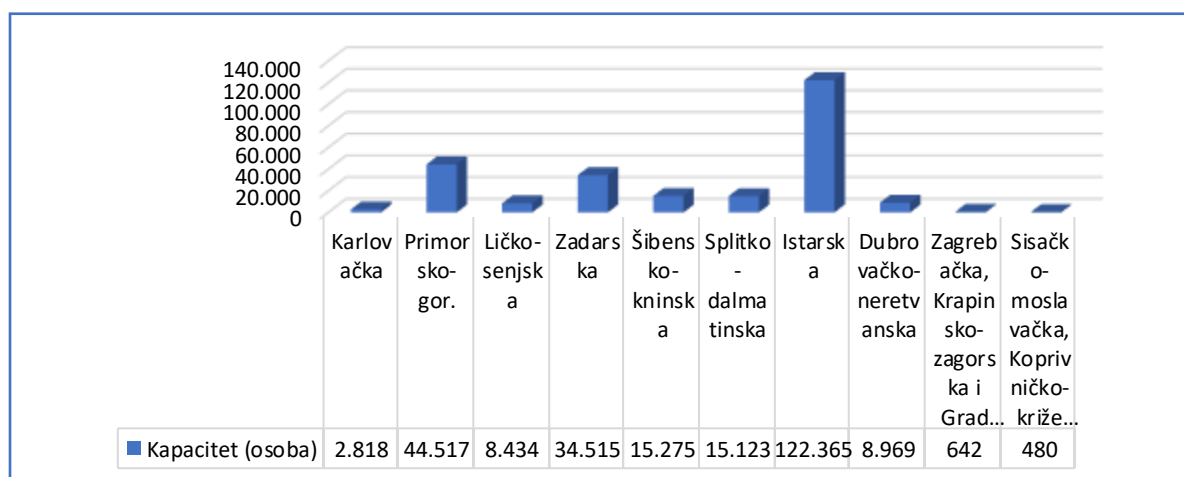
Grafikon 11. Broj kamping objekata po županijama 2020. godine

Izvor: Kamping udruženje Hrvatske (2021), Turistički promet i kapaciteti u kampovima u Republici Hrvatskoj 2020. - Analitički prikaz rezultata po županijama

U Republici Hrvatskoj 2019. godine bilo je ukupno 815 kamping objekata, a 2020. godine njihov broj smanjio se na 812. Najveći broj kamping objekata u RH ima Zadarska županija. Udio Zadarske županije u ukupnom broju kampova u RH 2019. godine iznosio je 39,3%, a taj podatak povezan je uz drugu tradiciju razvoja kamping turizma u Zadarskoj županiji. Grafikon 12. daje prikaz kapaciteta kamping objekata po županijama.

Grafikon 12. Prikaz kapaciteta kamping objekata po županijama 2020. godine

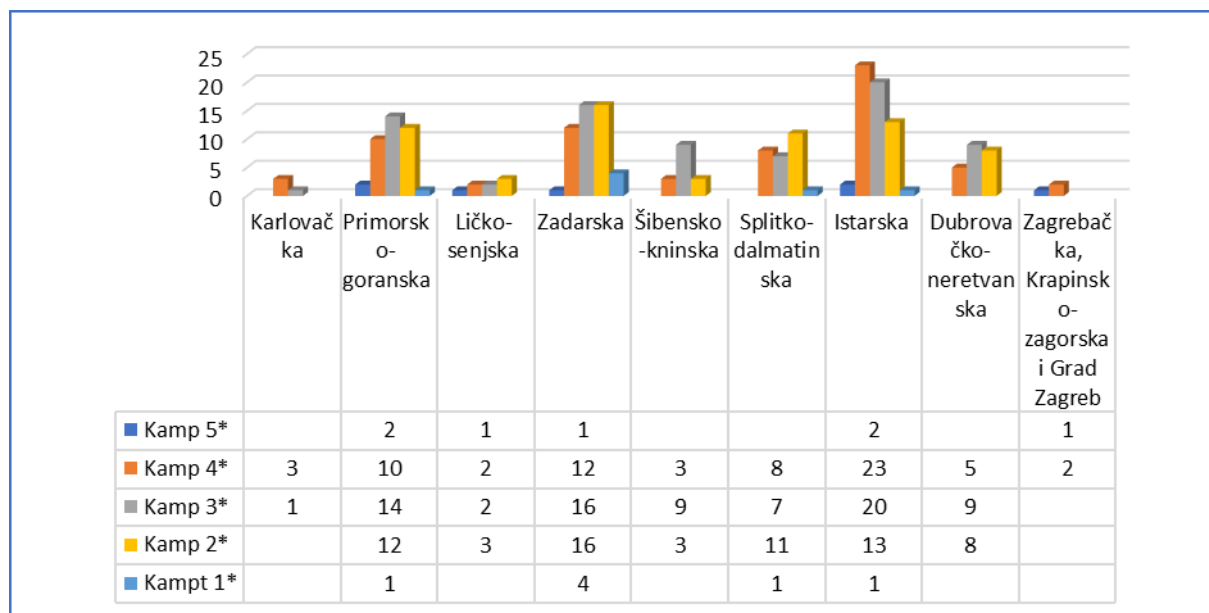

Izvor: Kamping udruženje Hrvatske (2021), Turistički promet i kapaciteti u kampovima u Republici Hrvatskoj 2020. - Analitički prikaz rezultata po županijama

Ukupni smještani kapacitet u kamovima RH 2019. godine bio je za 253.641 osobu, a 2020. godine smanjio se za 503 osobe ili za 0,2%. Najveći kapacitet kamping smještaja imala je Istarska županija, zatim Primorsko-goranska i na trećem mjestu je bila Zadarska županija. Istarska županija prepoznala je potencijal kamping turizma za produženje turističke sezone i kontinuiranim proširenjem smještajnih kapaciteta i dodavanjem novih sadržaja kampere nastoji privući za dolazak tijekom cijele godine.

Grafikon 13. daje prikaz broja kampova kategoriziranih s 5-1 zvjezdice po županijama 2020. godine.

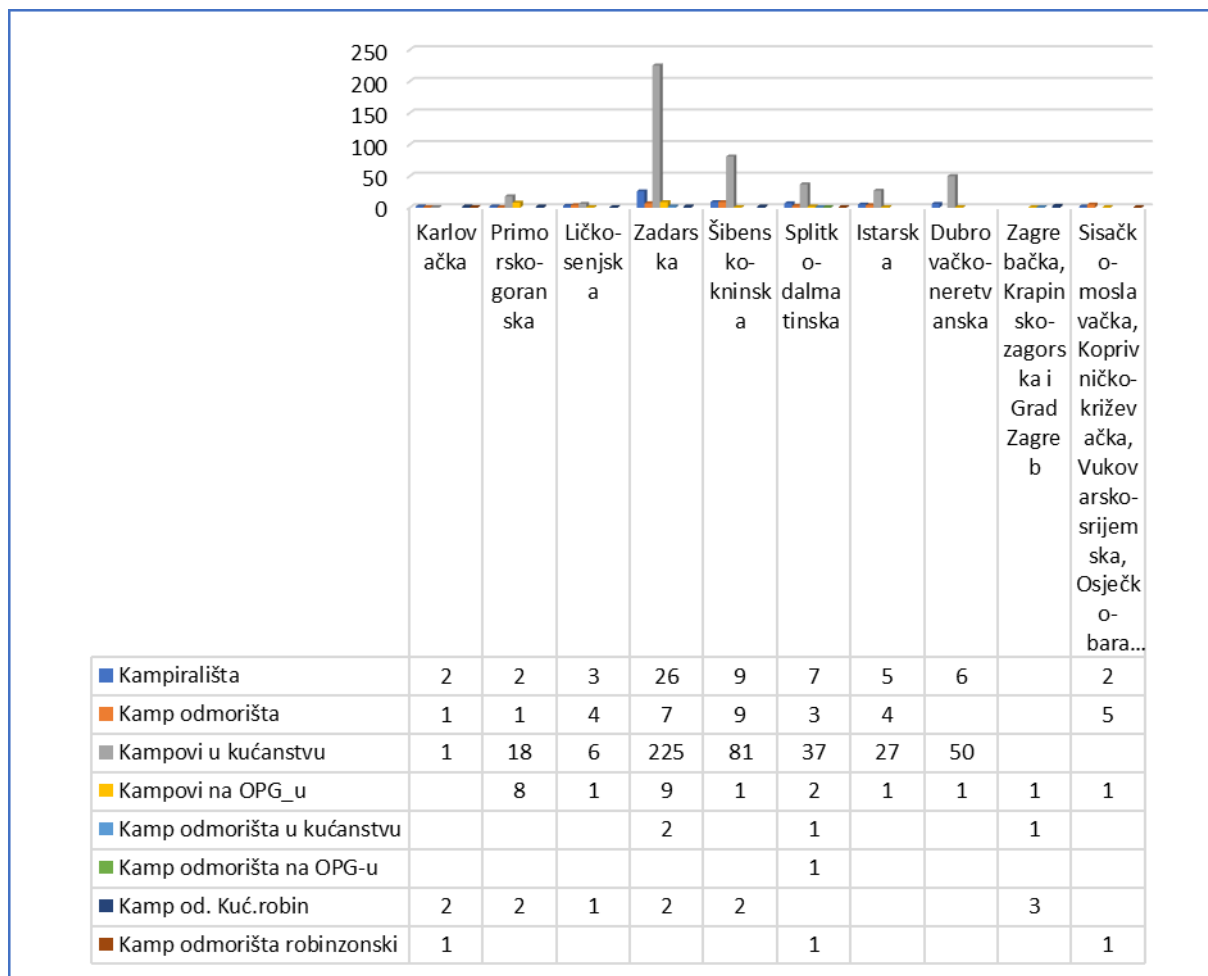
Grafikon 13. Broj kampova kategoriziranih s 5-1 zvjezdice po županijama 2020. godine

Izvor: Kamping udruženje Hrvatske (2021), Turistički promet i kapaciteti u kamovima u Republici Hrvatskoj 2020. - Analitički prikaz rezultata po županijama

Istarska i Primorsko-goranska županija imaju najviše kampova kategorizirana s 5*, a Istarska i Zadarska županija imaju najviše kampova kategoriziranih s 4* i 3*, dok Zadarska ima najveći broj kampova s 2*. Zadarska županija ima najveći broj kampova nižih kategorija, a upravo u njima postoji veliki potencijal da se podizanjem kategorija smještaja i dodavanjem novih sadržaja produži turistička sezona, te privuku novi kamping turisti.

Grafikon 14. Prikaz broja ostalih smještajnih objekata iz skupine kampovi i prostori za kampiranje po županijama 2020. godine

Izvor: Kamping udruženje Hrvatske (2021), Turistički promet i kapaciteti u kampovima u Republici Hrvatskoj 2020. - Analitički prikaz rezultata po županijama

Zadarska županija na prvom je mjestu po ostalim vrstama smještajnih objekata iz skupine kampovi i prostori za kampiranje, a što pokazuje veliki interes poduzetnika u županiji za bavljenje kamping turizmom posebno za pružanje obiteljskog smještaja, kampovi u domaćinstvu. Sve više turista teži za upoznavanjem lokalne kulture, načina života i običaja, a izvrstan način je kampiranje u domaćinstvu gdje gost može sudjelovati u ubiranju voća i povrća, pripremi hrane i hranjenju domaćih životinja što je posebno interesantno djeci koja mnoge domaće životinje nisu imala prilike ni vidjeti.

U 2020. godine Istra i Kvarner zajednički su realizirali gotovo 70% kamping noćenja, Dalmacija je ostvarila odličan rezultat s 30% noćenja, dok je kontinentalni dio Hrvatske

ostvario samo 1% noćenja. Tablica 2. prikazuje zemlje porijekla gostiju s najvećim udjelom noćenja u kampovima 2020. godine.

Tablica 2. Zemlje porijekla gostiju s najvećim udjelom noćenja u kampovima 2020. godine

Zemlje porijekla		Noćenja	Udio	Rast/pad	Zemlje porijekla		Noćenja	Udio	Rast/pad
1	Njemačka	3.456.238	38%	-49%	9	Mađarska	137.059	1%	-59%
2	Slovenija	2.075.428	23%	-30%	10	Švicarska	103.579	1%	-66%
3	Austrija	622.966	7%	-67%	11	Danska	93.997	1%	-73%
4	Poljska	573.004	6%	-27%	12	Slovačka	92.512	1%	-53%
5	Češka	530.942	6%	-36%	13	Belgija	76.247	1%	-64%
6	HRVATSKA	507.702	6%	1%	14	Francuska	43.308	0,5%	-83%
7	Nizozemska	296.191	3%	-82%	15	BIH	39.152	0,4%	-65%
8	Italija	292.652	3%	-77%	16	UK	36.898	0,4%	-84%

Izvor: Kamping udruženje Hrvatske (2021), Turistički promet i kapaciteti u kampovima u Republici Hrvatskoj 2020. - Analitički prikaz rezultata po županijama

U 2020. godini Nijemci bili najvažniji gosti, jer su bili na 1. mjestu u 4 regije (županije), slijede ih Slovenci koji su po prvi puta predominantno najjači gosti u čak 4 regije (županije), a pozitivno iznenađenje su domaći gosti koji su na prvom mjestu po broju ostvarenih noćenja u svim kontinentalnim županijama, osim u Karlovačkoj. Najduži boravci u kampovima (iznad nacionalnog prosjeka) u 2020. godine ostvareni su u Istarskoj, Zadarskoj, Šibensko-kninskoj i Dubrovačko-neretvanskoj županiji, dok je u svim drugim županijama prosječan broj dana boravka u kampovima ispod hrvatskog prosjeka za kamping, koji je iznosio 7 dana po gostu.

Od TOP 10 tržišta, najveći broj dana boravka po gostu imaju Nizozemci i Nijemci, a najmanji broj Hrvati i Mađari. U tablici 3. dana je analiza zemalja porijekla TOP 10 noćenja u kampovima po županijama 2020. godine.

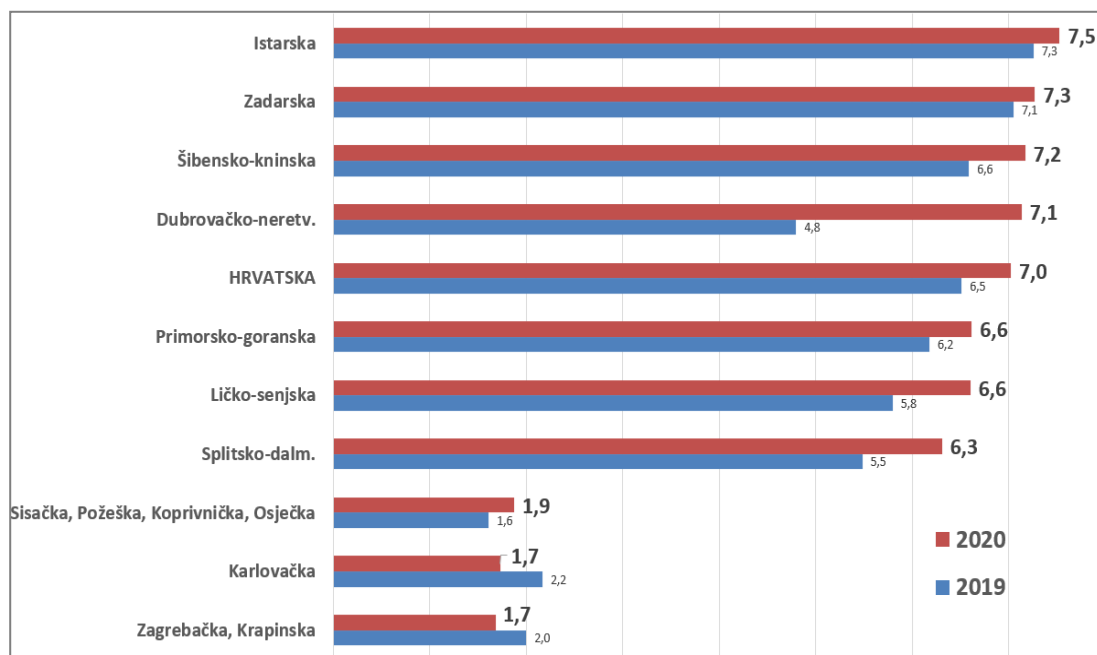
Tablica 3. Zemlje porijekla TOP 10 noćenja u kampovima po županijama 2020. godine

Istarska		Primorsko-goranska		Zadarska		Splitsko-dalmatinska		Šibensko-kninska	
Njemačka	45,0%	Njemačka	41,0%	Slovenija	31,4%	Njemačka	20,6%	Slovenija	27,2%
Slovenija	18,2%	Slovenija	27,1%	Njemačka	25,1%	Poljska	19,1%	Njemačka	24,7%
Austrija	8,3%	Austrija	6,8%	HRVATSKA	11,6%	Češka	14,9%	HRVATSKA	11,7%
Nizozemska	4,8%	HRVATSKA	4,8%	Poljska	7,9%	Slovenija	14,0%	Poljska	10,3%
Češka	4,5%	Češka	4,6%	Češka	6,8%	HRVATSKA	9,5%	Češka	7,2%
Italija	4,5%	Poljska	3,9%	Austrija	5,0%	Austrija	3,7%	Austrija	5,9%
Poljska	4,3%	Italija	3,2%	Nizozemska	2,1%	Nizozemska	2,5%	Slovačka	3,1%
HRVATSKA	2,2%	Mađarska	1,9%	Mađarska	1,6%	BIH	2,4%	Nizozemska	2,2%
Danska	1,6%	Nizozemska	1,5%	Italija	1,3%	Mađarska	2,2	Mađarska	1,9%
Švicarska	1,3%	Švicarska	1,2%	Slovačka	1,3%	Slovačka	1,8%	Belgija	1,0%
Ličko-senjska		Dubrovačko-neretvanska		Karlovačka		Zagrebačka, Krapinska		Sisačka, Požeška, Koprivnička, Osječka	
Slovenija	29,5%	Slovenija	27,0%	Njemačka	41,9%	HRVATSKA	29,5%	HRVATSKA	43,7%
Njemačka	29,0%	Njemačka	20,9%	HRVATSKA	17,7%	Njemačka	21,0%	Njemačka	16,4%
HRVATSKA	10,8%	Poljska	16,1%	Nizozemska	6,8%	Irska	6,1%	Irska	8,2%
Češka	9,0%	Češka	9,1%	Češka	6,5%	Poljska	5,9%	UK	7,7%
Poljska	8,1%	HRVATSKA	8,90%	Poljska	5,3%	Slovenija	5,6%	Francuska	4,3%
Austrija	3,9%	Austrija	3,70%	Belgija	3,7%	SAD	4,3%	Poljska	2,8%
Italija	1,7%	BIH	2,70%	Austrija	3,1%	Nizozemska	4,1%	Češka	2,3%
Nizozemska	1,3%	Slovačka	2,00%	Francuska	3,0%	Češka	3,4%	Mađarska	1,9%
Mađarska	1,3%	Mađarska	1,50%	Italija	2,3%	Italija	3,2%	Nizozemska	1,8%
Slovačka	1,2%	Nizozemska	1,50%	Švicarska	2,1%	Austrija	2,7%	Belgija	1,5%

Izvor: Kamping udruženje Hrvatske (2021), Turistički promet i kapaciteti u kampovima u Republici Hrvatskoj 2020. - Analitički prikaz rezultata po županijama

Hrvatski top gosti po noćenjima u kampovima Nijemci i Slovenci. Nijemci su ostvarili najviše noćenja u Istarskoj, Primorsko-goranskoj, Splitsko-dalmatinskoj i Karlovačkoj županiji. Na drugom mjestu po ostvarenim noćenjima nalaze se u Zadarskoj, Šibensko-kninskoj, Ličko-senjskoj, Dubrovačko-neretvanskoj, Zagrebačko, Krapinsko-zagorskoj, Sisačko-moslavačkoj (i ostalim županijama). Slovenci su ostvarili najviše noćenja u Zadarskoj, Šibensko-kninskoj, Ličko-senjskoj i Dubrovačko-neretvanskoj županiji. Na drugom mjestu po ostvarenim noćenjima Slovenci se nalaze u Istarskoj i Primorsko-goranskoj županiji. Domaći gosti ostvarili su najveći broj noćenja u županijama kontinentalne Hrvatske. U grafikonu 15. dan je prikaz prosječnog broja noćenja po gostu u kampovima po županijama u 2019. i 2020. godini.

Grafikon 15. - Prosječan broj noćenja po gostu u kampovima po županijama u 2019. i 2020. godini

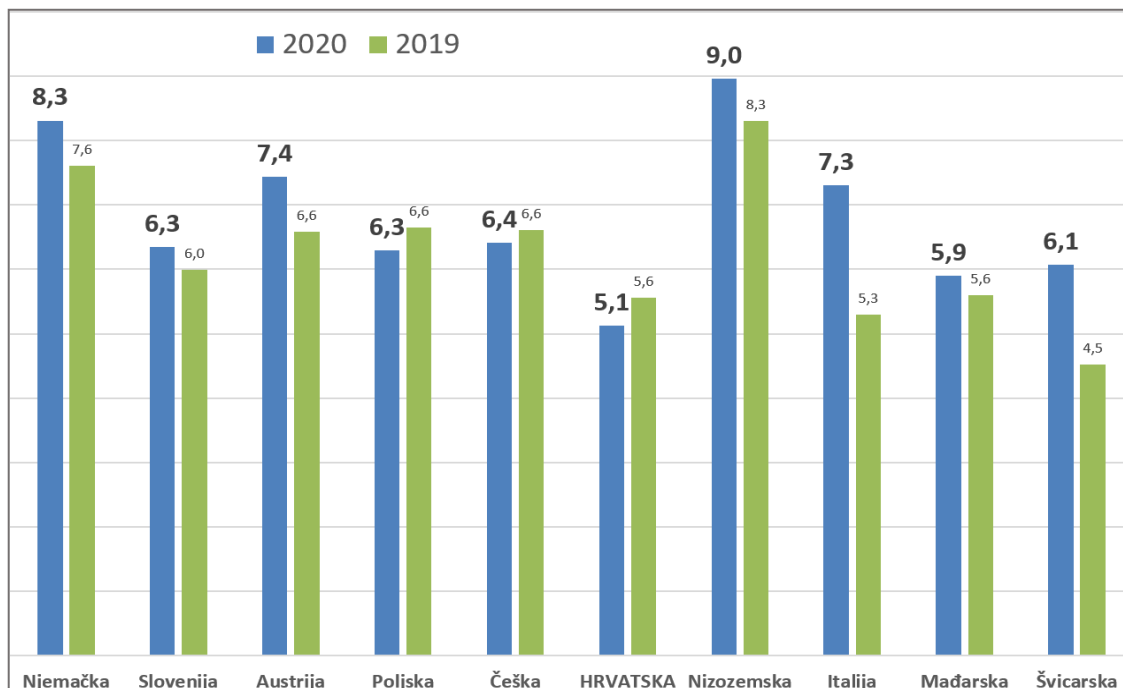

Izvor: Kamping udruženje Hrvatske (2021), Turistički promet i kapaciteti u kampovima u Republici Hrvatskoj 2020. - Analitički prikaz rezultata po županijama

U Istarskoj županiji turisti su se najduže zadržali 2019. i 2020. godine, prosječan broj noćenja po gostu 2019. godine bio je 7,3, a 2020. godine 7,5 noćenja. Na drugom mjestu bila je Zadarska županija u kojoj su gosti u kampovima prosječno imali 7,1 noćenje 2019, a 2020. godine 7,3 noćenja. Trend povećanja broja noćenja vidljiv je kod svih županija 2020. godine u odnosu na 2019. godinu osim kod kontinentalnih, jer kampove u kontinentalnoj Hrvatskoj kamperni najčešće koriste za odmor tijekom turističkog putovanja pa se zadržavaju, jedan, dva ili najviše tri dana.

Najveća promjena u dužini boravka gostiju u kampovima vidljiva je kod Dubrovačko-neretvanske županije u 2019. godini gosti su u kampovima ostvarili prosječno 4,8 noćenja, a 2020. godine 7,1 noćenje, ostali su gotovo tri dana duže. Duži boravak povezan je s atraktivnim sadržajima koje su kampovi ponudili gostima. Grafikon 16. daje prikaz prosječnog broja noćenja prema zemlji porijekla gostiju u kampovima 2019. i 2020. godine.

Grafikon 16. Prosječan broj noćenja prema zemlji porijekla gostiju u kampovima 2019. i 2020. godine

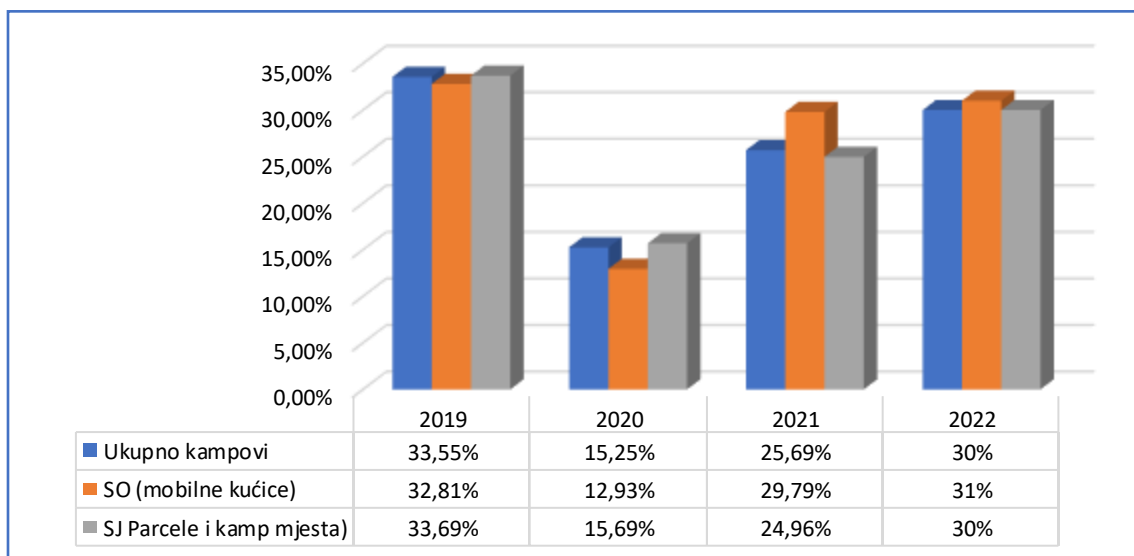

Izvor: Kamping udruženje Hrvatske (2021), Turistički promet i kapaciteti u kampovima u Republici Hrvatskoj 2020. - Analitički prikaz rezultata po županijama

Prema prikazanim podacima gosti iz Nizozemske najduže su boravili u hrvatskim kampovima 2019. i 2020. godine. U 2019. godini Nizozemci su ostvarili prosječno 8,3 noćenja, a 2020. godine prosječno 9 noćenja. Najkraće su u kampovima boravili gosti iz Hrvatske u 2019. godini ostvarili su prosječno 5,6 noćenja, a 2020. godine 5,1 noćenje. Pad broja noćenja hrvatskih gostiju može se povezati s padom životnog standarda zbog kojeg su ne samo u kampovima već i u drugim vrstama smještaja domaći gosti skratili boravak.

Najveća promjena u dužini boravka vidljiva je kod gostiju iz Italije. Talijani su 2019. godine ostvarili u prosjeku 5,3 noćenja, a 2020. godine 7,3 noćenja tj. produžili su boravak u kampovima za dva dana. Grafikon 17. prikazuje iskorištenost kapaciteta kamping objekata od 2019.-2022. godine u RH.

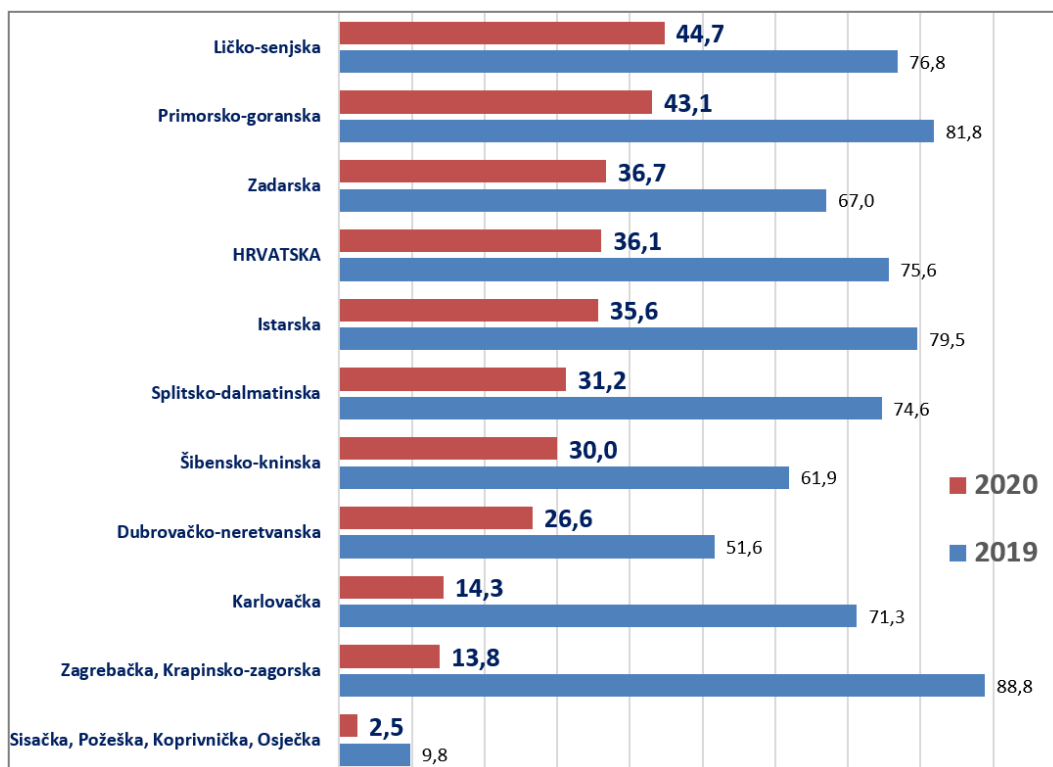
Grafikon 17. Iskorištenost kapaciteta kamping objekata od 2019.-2022. godine u RH

Izvor: Benchmarking Kampova, <http://www.hotel-benchmarking.com/benchmarking-kampovi-izvjestaji.php>

Iskorištenost kapaciteta u kampova 2019. godine bila je 33,55%, u SO (mobilnih kućica) 33,81% i kod SJ parcela i kamp mjesta 33,69%. Pandemija COVID-19 prepolovila je turistički promet. Zauzetost kampova 2020. godine u RH bila je 15,25%, SJ parcela i kamp mjesta 15,69%, a najmanja zauzetost bila je SO (mobilnih kućica) 12,93%. U 2021. godini najveću zauzetost imale su SO (mobilne kućice) 29,79% što pokazuje novi trend na kamping tržištu koji se nastavio i 2022. godine kada su SO (mobilne kućice) imale zauzetost od 31%. Mobilne kućice sve su popularniji smještaj ne samo u Hrvatskoj već cijeloj Europi, osobito za kampere starije životne dobi koji više sami ne mogu voziti kamper, a i dalje se ne žele odreći načina odmora koji vole.

Grafikon 18. Godišnja zauzetost kapaciteta kampova po županijama i ukupno, u danima 2019. i 2020. godine

Izvor: Kamping udruženje Hrvatske (2021), Turistički promet i kapaciteti u kampovima u Republici Hrvatskoj 2020. - Analitički prikaz rezultata po županijama

Najveću godišnju zauzetost kapaciteta po danima imala je 2019. godine Zagrebačka i Krapinsko-zagorska županija 88,8 dana, a najmanju kontinentalne županije Sisačko-moslavačka (Koprivnička, Osječka) 9,8 dana. Dok je u 2020. godini najveću zauzetost imala Ličko-senjska županija 44,7 dana, a najmanju kontinentalne županije.

Nakon provedenog istraživanja može se zaključiti da su dva najvažnija motiva zbog kojih turisti dolaze u hrvatske kampove su more i priroda. Kampovi i prostori za kampiranje u ukupnim dolascima imaju udio od 18,5% i ukupnim ostvarenim noćenjima udio od 23,8%. Popunjenost kampova i prostora za kampiranje najveća je u 8. mjesecu, te 6. 7. i 9. što pokazuje veliku sezonalnost kamping turizma Republike Hrvatske. Najveći broj kamping objekata u Republici Hrvatskoj ima Zadarska županija ukupno 320. Istarska županija ima najveći broj kampova kategoriziranih s pet, četiri i tri zvjezdice ukupno 56, a Zadarska županija ukupno 44. Turisti iz Njemačke i Slovenije najčešći su gosti hrvatskih kampova. U

istarskim kampovima gosti su najduže boravili, 2019. godine prosječno su imali 7,3 noćenja, a 2020. godine 7,5 noćenja. Najduže su kampovima boravili gosti iz Nizozemske u 2019. godini prosječno su imali 8,3 noćenja, a 2020. godine 9 noćenja. Najveću godišnju zauzetost kampova 2019. godine imala je Zagrebačka i Krapinsko-zagorska županija 88,8 dana, a 2020. godine Ličko-senjska županija 44,7 dana.

2.3 Trendovi u kamping turizmu

Novi trendovi koji se odnose na kamping turizam su prikaz novog načina života ljudi u zapadnom svijetu (posebice Europe), gdje prirodni okoliš sve više dobiva na cijeni. Turisti traže nove događaje i uzbuđenja umjesto pasivnog odmora na plaži. Turistički posjetitelji aktivno participiraju u turističkim procesima. Turisti sve više pažnje pridaju usmenoj predaji i doživljaju destinacije u procesu odlučivanja, jer informacije dobivene usmenom predajom od prijatelja i članova obitelji smatraju najpouzdanijim izvorom informiranja. Kamping turizma u značajnoj mjeri ovisi o strategiji planiranja lokalnih, regionalnih i nacionalnih jedinica vezano za goste koje žele privući.

U 21. stoljeću sve više kamping turista želi doživljaj komfornog boravka u prirodi, a da bi stvorili uvijete za novu potražnju kampovi ulažu u modernizaciju smještaja i opreme kampa u koju spadaju mobilne kućice i glamping smještaj. Upravo pandemija COVID-19 u svijetu je potaknula turiste da kampiraju, jer su na taj način mogli uživati u odmoru, ali su oni imali i nove zahtjeve u pogledu smještaja u čemu su važnu ulogu imale upravo mobilne kućice koje su bile idealno rješenje za intiman i zdrav odmor unatoč pandemijskim mjerama. Potražnja za smještajem u mobilnim kućicama na određeni način je potaknula transformaciju kampinga u kamping resorte, a taj trend u kamping turizmu i dalje traje (Cvelić Bonifačić, 2022:19).

Primarni motivacijski faktori za kampiranje su tendencija za odlaskom iz svakodnevne rutine u prirodni okoliš i zdravlje, obiteljska druženja, avanture i nova poznanstva. U današnje vrijeme turisti sve više traže kampove koji pružaju mogućnost novog i inovativnog način smještaja kao što su mobilne kućice, a sve izraženija je i potražnja za kamp prikolicama i iznajmljivanjem opreme za kampiranje. U razvoju kamping turizmu identificirana su dva nova trenda (Eremić, 2021):

1. Vraćanje kamping postulatima i
2. NEOCAMPING (razni inovativni proizvodi).

Novi trend u kamping turizmu je glamping. Glamping je glamurozno kampiranje u kojem se gostu nudi odmor u prirodi u kojem su mu dostupne razne visokokvalitetne usluge, luksuzan smještaj i zabavni sadržaji. U glampingu turistima se može nuditi smještaj u luksuzno opremljenim šatorima, kamp kućicama, kućicama na drvetu ili vilama. Glamping turisti žele uživati u prirodi ali se ne žele odreći luksuza posebno u veličini i opremljenosti prostora u kojem borave. Razvoj glamping turizma potiče potražnja bogatih turista koji žele pobjeći iz urbanih turističkih središta u luksuzan i udoban smještaj u prirodnom okruženju (Eremić, 2021:63).

Glamping je u ovom trenutku najpopularniji trend, te se, prije svega, navode ovi motivacijski faktori:

- udoban odmor,
- privatni odmor,
- simbioza s prirodom,
- luksuzni aspekti,
- direktan odnos s prirodnim okolišem.

Ograničavajući faktori su:

- cijena,
- ograničena ponuda,
- autentičnost kontakta s prirodom.

Prirodni okoliš valja upotrebljavati inovativno, i to putem raznolikih smještajnih kapaciteta ili putem atraktivnih aktivnosti koje su nadopuna ponudi i podižu kvalitetu usluge. Drugi važan trend je potražnja za mobilnim kućicama koje omogućuju inovativan i moderan smještaj, te višu razinu udobnosti u kampovima koju očekuju suvremeni turisti, a koji se od 2021. godine događa u RH. Nova potražnja potaknula je modernizaciju smještaja u kampovima diljem Europe iako se pojam mobilna kućica može razlikovati od zemlje do zemlje svima je zajedničko da je to stambena konstrukcija i/ili objekt postavljena na čelične nosače, a koji se može transportirati do željenog mjesta ili se može voziti cestom kao i ostala kamp vozila. U Republici Hrvatskoj Zakonom o gradnji (NN 125/2019) mobilna kućica je definirana kao

objekt koji ne zahtijeva gradnju, koja nema stalnu lokaciju i za njeno postavljanje nije potrebna lokacijska ili građevinska dozvola. Iako su mobilne kućice postale novi trend u kamping turizmu one zapravo nisu novost, jer mobilne kućice kakve danas poznajemo proizvodile su se već početkom 20. stoljeća, a razvijene su iz prikolica (Cvelić Bonifačić, 2022:21-22). Prikolice su bile tražene nakon Drugog svjetskog rata kada su ljudi željeli otići na odmor, a nisu imali novca i turistička infrastruktura je bila uništena u ratnim razaranjima.

Davidson (2022) je izdvojio da su novi trendovi u kamping turizmu 2022. godini:

- Najam kampera prilagođenih kućnim ljubimcima,
- Preuređene i prenamijenjene kućice na kotačima,
- Dulja putovanja koja su pogodna za rad na daljinu,
- Ekološki prihvatljivi šatori i vreće za spavanje,
- Usluge najma kamping prikolica s dostavom i postavljanjem u kampu, i
- Potpuno električna kamping vozila.

Industrija kampiranja posvećuje veliku pozornost zahtjevima putnika. Većina vlasnika pasa i mačaka planira putovati sa svojim ljubimcem sljedeće godine. Kao odgovor, usluge iznajmljivanja kamper kombija ne samo da dopuštaju ljudima koji posuđuju svoje jedinice da ponesu svoje kućne ljubimce, već čak nude posebne pakete za štene ili mačku. Razvoj tehnologije omogućuje kamperima da sunčevu energiju iskorištavaju tijekom kampiranja što im omogućuje dodatni komfor. Može se reći i da su kamperi sve inovativniji po pitanju vozila, a jedan od top trendova je preuređenje ili renoviranje školskih autobusa za potrebe kampiranja. Prema studiji koju je provela udruga RV Industry Association, ljudi koji planiraju kupiti kamping vozilo 2022. godine namjeravaju ga koristiti u prosjeku 25 dana u godini. To je povećanje u odnosu na 20 dana godišnje koje su kamperi tradicionalno kampirali u prošlosti. Udruga vjeruje da povećanje predstavlja rast mogućnosti rada na daljinu. Toplina i udobnost su prioritet za mnoge kampiste, a brendovi koji proizvode opremu omogućuju im da zadovolje tu potrebu svojim novim proizvodima kao što su ekološki prihvatljivi šatori i vreće za spavanje. Nove proizvode proizveli su od recikliranog poliestera i visokokvalitetnih aluminijskih stupova izgrađenih da izdrže test vremena koji uzrokuje klimatske promjene.

Metoda isprobaj prije kupnje popularan je trend kampiranja za one koji prvi put putuju. Kako bi iskustvo bilo što jednostavnije, usluge iznajmljivanja nude mogućnost odlaganja najma u

određenom kampu i postavljanje i spremanje za rad. Tržište za iznajmljivanje kamp-prikolica, RVShare, izvještava da je veća vjerojatnost da će 77% ljudi razmotriti putovanje kamp prikolicom ako im se vozilo dostavi na odredište. Usluga je posebno popularna za kampere koji dolaze iz urbanih sredina. Millenijalci i Generacija Z čine 84% stanovništva, a oni su budući kampisti jer dio njih navodi da planiraju kupiti kamp prikolicu u sljedećih pet godina. Kako kupci automobila teže za električnim vozilima tako i proizvođači kamp vozila na tržište stavljaju nove modele vozila kao što je električna verzija *Airstreama*, nazvana *Estream* koja mogu udovoljiti novoj potražnji.

Na temelju navedenog može se zaključiti da se kamping turizam 21. stoljeću mijenja. Nove trendove oblikuju promjene potreba suvremenih kampera koji žele i dalje uživati u prirodi, ali se ne žele odreći zdravog, udobnog i komfornog smještaja, a glamperi žele biti u dodiru s prirodnom i uživati u luksuznom smještaju. Kako bi trendove zadovoljili kampovi u Europi i Hrvatskoj počeli su transformirati smještane kapacitete i dodavati različite nove inovativne usluge koje će privući kampiste. U Republici Hrvatsko 2021. godine najveću iskorištenost kapaciteta od kamping objekata imale su SO (mobilne kućice) 29,79%, a trend je nastavljen i 2022. godine kada se iskorištenost kapaciteta SO (mobilnih kuća) povećala na 31%.

3. ANALIZA KAMPOVA U ZADARSKOJ ŽUPANIJI

U ovom poglavlju analiziraju se glavne značajke, karakteristike i obilježja kamping turizma Zadarske županije s naglaskom na kvalitativnu i kvantitativnu analizu kampova.

3.1. Glavne značajke i obilježja kamping turizma Zadarske županije

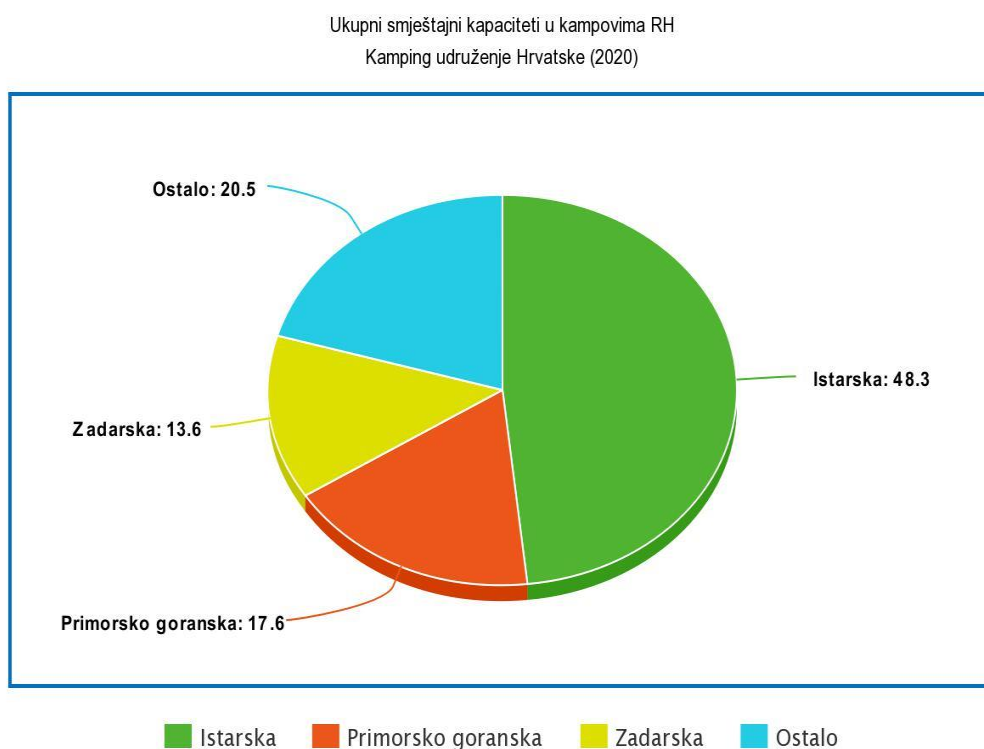
Zadarska županija ima najveći broj smještajnih objekata u kamping turizmu u Republici Hrvatskoj i kamping turizam ima značajno mjesto u turističkoj ponudi županije. Pravilnikom o razvrstavanju i kategorizaciji ugostiteljskih objekata iz skupine kampovi (NN br. 85/15). Kategorije kamp objekata označavaju se zvjezdicama. Kampovi u Republici Hrvatskoj razvrstani su u četiri kategorije i to s dvije, tri, četiri i pet zvjezdica (čl. 39. Pravilnika), zatim

na kampove u domaćinstvu, kampove na obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu te kamp odmorišta.

Na području Zadarske županije nalaze se kamping objekti svih vrsta i kategorizacija, no većinom se radi o kampovima s dvije i tri zvjezdice. Navedeno pokazuje da postoji još prostora kako bi se podigla kvaliteta usluga i sadržaja kampova u Zadarskoj županiji. SWOT analiza kamping turizma Zadarske županije kao snage ističe izvrsnu prometnu povezanost, dugogodišnju tradiciju kamping turizma i s njime povezanih djelatnosti, razvijen sustav destinacijskog menadžmenta i trend jačanja Zadarske županije kao destinacije aktivnog (outdoor) turizma. Slabosti kamping turizma su nedostatak kvalitetnih sadržaja kako bi se produžila turistička sezona, nedostatak kvalitetnih smještajnih kapaciteta kampova (kampovi s 4 i 5 zvjezdica), zagušenost prometne infrastrukture, slaba udruživanje u stvaranju zajedničke ponude i prevelika gastronomska uniformiranost.

Prilike koje postoje za razvoj kamping turizam županije su geostrateški položaj (blizina nacionalnih parkova i drugih prirodnih atrakcija), bogata prirodna i kulturna baština, različita dobna struktura gostiju koja je kvalitetna osnova za razvoj raznih oblika selektivnog turizma i prirodni resursi koji su temelj za razvoj kamping turizma. Prijetnje razvoju kamping turizma su nepoticajno poduzetničko okruženje (visoki porezi, takse i drugi nameti), nekontrolirani razvoj masovnog turizma koji stvara veliku prijetnju zagađenju okoliša i stvaranja prevelike buke, te zastarjela kategorizacija smještajnih objekata, jer još uvijek su četiri kampa koji imaju kategoriju jedne zvjezdice koja u Pravilniku iz 2015. godine više ne postoji (Glavni plan razvoja turizma Zadarske županije, 2013-2023). U grafikonu 19. dan je prikaz ukupnih smještajnih kapaciteta u kampovima u RH 2020. godine.

Grafikon 19. Ukupni smještajni kapaciteti u kampovima RH 2020. godine

Izvor: Obrada autora (2021) prema KUH (2020)

Iz prikazanih podataka vidljivo je da Istarska županija ima najveći broj smještajnih kapaciteta u kampovima 48,3% u ukupnom smještaju u kampovima, a zatim slijedi Primorskog-goranska županija sa 17,6% i Zadarska županija s kapacitetom od 13,6%. Tablica 4. daje prikaz kamping objekata i kapaciteta Zadarske županije.

Tablica 4. Kamping kapacitet (broj objekata i kapacitet osoba) Zadarske županije

Vrste kamping objekata	Broj	Kapacitet (osoba)
Kamp s 5*	1	1.107
Kamp s 4*	12	12.526
Kamp s 3*	16	5.107
Kamp s 2*	16	8.147
Kamp s 1*	4	339
Kampirališta	26	1.809
Kamp odmorišta	7	582
Kampovi u kućanstvu	225	4.515
Kampovi na OPG-u	9	402
Kamp odmorišta u kućanstvu	2	48
Kamp odmorišta u kućanstvu robinzonski smještaj	2	23
Ukupno	320	34.515

Izvor: Kamping udruženje Hrvatske (2020), DZS, obrada KUH

Zadarska županija ima 1 kamp s 5 zvjezdica i kapacitetom od 1.107 osoba, 12 kampova sa 4 zvjezdice i kapacitetom od 12.526 osoba, 16 kampova sa 3 zvjezdice i kapacitetom od 5.017 osoba, 16 kampova sa 2 zvjezdice i kapacitetom od 8.147, 4 kampa sa jednom zvjezdicom i kapacitetom od 339 osoba, 26 kampirališta sa kapacitetom od 1.809 osoba, 7 kamp odmorišta sa kapacitetom od 582 osobe, 225 kampova u kućanstvu sa kapacitetom od 4.515 osoba, 9 kampova na OPG-u sa kapacitetom od 402 osobe, 2 kamp odmorišta u kućanstvu sa kapacitetom od 48 osoba, 2 objekta – robinzonski smještaj – kapacitet 23 osobe. Iz navedenoga se može zaključiti da Zadarska županija ima vrlo raznovrstan smještaj, ali joj nedostaju kampovi visoke kategorizacije.

3.2 Obilježja kampinga u Zadarskoj županiji

U ovom poglavlju razmatrati će se kvantitativna i kvalitativna analiza kampova Zadarske Županije.

3.2.1 Kvalitativna analiza kampova

Kvaliteta kampova mjeri se institucionalno – kroz kategorizaciju i vaninstitucionalno. Najveću kvaliteta ponude može se zaključiti da ima Istra, rezimirajući ocjenjivanje po kategorijama kampova (prosjeak 4,2), a takvo stanje odnosi se i na Ličko-senjsku županiju.

Zadarska županija nalazi se na četvrtom mjestu sa prosječnom ocjenom 3,6 u pogledu kategorizacije, a po broju kampova nalazi se na trećem mjestu kao i u segmentu dodjele zvjezdice. Niske ocjene zabilježene su kod trgovačke i ugostiteljske ponude kao i kod slobodnog vremena i rekreacije. U kategoriji sanitarija zabilježen je prosječni rezultat, dok je odličan rezultat Zadarska županija ostvarila u segmentu kupališne ponude. Najveća sveukupna ocjena kvalitete hrvatskog kampinga realizirana je kroz odrednicu ponuda kupališta – preko četiri posto. Interesantan je podatak kako je Karlovačka i Zagrebačka županija u istoj odrednici imala najjače rezultate – preko četrdeset i šest posto. Odrednica koja se odnosi na slobodno vrijeme i animiranje također ima visoku ocjenu u županijama koje su istaknute – preko četrnaest posto. Novi kampovi sve veći razvoj doživljavaju u Zadarskoj i Lici. U tablici 5. dan je prikaz kvalitativne ocjene kampova prema županijama u Republici Hrvatskoj za 2019. godinu.

Tablica 5. Kvalitativna ocjena kampova prema županijama u Republici Hrvatskoj za 2019. godinu

Županija	Broj kampova	Kategorizacija	Sanitarije	Kamp	Trgovačka i ugostiteljska ponuda	Slobodno vrijeme i animacija	Kupališna ponuda
Istarska	37	4,2	4,0	4,0	3,8	2,8	3,0
Ličko-senjska	5	4,1	4,3	4,2	2,9	1,6	2,0
Primorsko-goranska	26	4,0	4,1	3,7	3,4	2,1	2,2
Zadarska	24	3,6	3,9	3,7	1,9	1,3	2,3
Šibensko-kninska	7	3,4	3,4	3,3	3,1	1,7	1,9
Karlovačka	6	3,3	4,1	3,6	2,5	0,8	0,6
Splitsko-dalmatinska	15	3,2	3,5	3,4	2,3	1,0	1,6
Dubrovačko-neretvanska	14	3,0	3,6	3,3	1,6	0,6	1,0
Ukupna ocjena	134	3,7	3,9	3,7	2,8	1,8	2,1

Izvor: obrada autora prema, KUH prema ADAC – vodič kampova 2020

Prema prikazanim podacima Istarska županija ima najveći broj kampova 37, najveću ocjenu kod kategorizacije ima također Istra 4,2. Sanitarije su s najvećom ocjenom ocjenjene u Karlovačkoj županiji sa 4,1. Najveću ocjenu dobili su kampovi Ličko-senjske županije 4,2. Trgovačka i ugostiteljska ponuda najbolje je ocijenjena u Istri sa ocjenom 3,8, a sadržaji za slobodno vrijeme i animacija također su najbolje ocijenjeni u Istri ocjenom 2,8 i kupališna ponuda ocjenom 3,0. Ocjene za kampove i ponudu Zadarske županije 2019. godine nalazile su se u sredini što pokazuje da se u svim segmentima u kojima se ocjenjuje kvaliteta još puno toga mora učiniti da se podigne kvaliteta na višu razinu. Tablica 6. daje prikaz kvalitativne ocjene kampova prema županijama u Republici Hrvatskoj 2022. godine.

Tablica 6. Kvalitativna ocjena kampova u Zadarskoj županiji 2022. godine.

Kamp	Zvezdice	Kamp	Sanitarije	Trgovačka i ugostiteljska ponuda	Slobodno vrijeme i animacija	Kupališna ponuda	Super 2022	TIPP 2022
Zadarska županija								
Camping Village Šimuni	5	4,5	4,1	5,0	4,6	3,3	X	
Premium Camping Zadar	5	4,5	4,9	4,9	2,2	3,2	X	
Zaton Holiday Resort	5	4,9	4,9	5,0	5,0	5,0	X	
Camping Ugljan Resort	4,5	4,6	4,7	1,6	1,9	5,0		X
Oaza Mira Camping Resort	4,5	4,2	4,5	3,1	1,2	3,1		X

Izvor: KUH prema ADAC – vodič kampova 2022, analiza ocjena

Valja naglasiti kako je njemački autoklub ADAC uvrstio sljedeće hrvatske kampove tri na listu deset najboljih europskih kampova za 2022. godinu - Camping Paklenica, Camping Lika – Gračac, Camp Mandarino – Soline, Dugi Otok, Camping Ugljan Resort, Camp Park Soline - Biograd, Kamp Vransko jezero Crkvine, Vransko jezero, Camping Kozarica, Pakoštane, Oaza mira Camping resort, Drage, Olivia green camping – Tisno (Hrvatska turistička zajednica, 2021). ADAC je na svojoj web stranici objavio svoju novu listu posvećenu kampiranju. Treće i četvrto mjesto zauzeli su hrvatski Aminess Maravea i Omišalj, a šesti Zaton Holiday. Turistička zajednica Zadarske županije navela je podatak po kojemu je 2020. godine u kampovima diljem županije ostvareno 52 posto prometa u odnosu na 2019. godinu.

ADAC vodič za 2020. istaknuo je sto i trideset i četiri hrvatska kampa – čak ih je osam veći broj u komparaciji sa 2019. ADAC1, Superplatz za 2020. godinu, odnosno nagradu za najbolje EU kampove od strane njemačkih stručnjaka, 2022. godine potvrdilo je trinaest kamping mjesta iz Republike Hrvatske. Radi se o sljedećim kamping odredištima - Aminess Camping Sirena (Novigrad), Istra Premium Camping Resort (Funtana) i Camping Čikat (Mali Lošinj). Zaton Holiday Resort jedini je kamp iz Zadarske županije koji je dobio oznaku ADAC1, Superplatz za 2020. Na Tripadvisor najbolje ocjene imaju sljedeći kampovi iz

Zadarske županije: Falkensteiner Premium Mobile Homes, Camping Zadar, Camping Paklenica i Micanovi Dvori Camping Village Zrmanja. Prema ANWB najbolje ocjene imaju sljedeći kampovi iz Zadarske županije: Camping Bluesun Camp Paklenica, Camp Park Soline i Zaton Holiday Resort.

ACSI je vodeći europski vodiči za zelene kampove u kojemu se nalaze opće informacije o kampiranju i kamping smještaju za kampere u Europi, a postoji od 1965. godine. ACSI je jedinstven po tome što ne dodjeljuje ocjene kampovima, već samo daje objektivne informacije i standarde kvalitete. Sami kamperi mogu ocijeniti kampove, jer samo oni znaju koje sadržaje trebaju i što smatraju dobrim mjestom za kampiranje (Asci.eu).

Prema ACSI najbolje ocjene imaju sljedeći kampovi iz Zadarske županije:

- Kamp Pinus (8,7),
- Kamp Navis (8,6),
- Kamp Katinka (8,6).

Booking.com je online agregator svih vrsta turističkog smještaja iz cijelog svijeta koji je korisnicima dostupan na 43 svjetska jezika. Pruža usluge online rezervacije i djeluje kao posrednik između gosta i smještaja koji on želi rezervirati. Booking.com vodi agencijski model poslovanja koji se od sličnih internetskih portala razlikuje po načinu poslovanje u koje on nije ugovorna strana u transakciji ponude, već pružatelj turističke usluge i gost. Gosti koji su rezervirali ponudu putem Booking.com mogu ostaviti recenziju o objektu kojeg su koristili i ocijeniti ga ocjenom od 1-10. Recenzije gostiju danas su iznimno važne jer potencijalni gosti ih uzimaju kao najrelevantnije informacije u donošenju svojih odluka.

Prema Booking.com Campsite Sunny Home Solinese nalazi se u sklopu kampa Soline u blizini grada Biograda na Moru i na temelju 85 recenzija dobio je ocjenu 9,8. Mobile Homes Camping Ugljan Resort dobio je ocjene (9,3) od strane gostiju na temelju 91 recenzije. Radi se o kampovima u Zadarskoj županiji koji su dobili najviše recenzija i najbolje ocjene od svih ostalih kampova u Zadarskoj županiji.

Campsite Sunny Home Soline ★★★★★

[Biograd na Moru](#) · [Prikaži na karti](#)

Smještajni objekt Campsite Sunny Home Soline nalazi se u sklopu kampa Soline u blizini grada Biograda na Moru, na kratkoj pješačkoj udaljenosti od vodenog parka.

Izuzetan **9,8**
85 recenzija

Lokacija **9,9**

[Prikaži cijene](#)

Mobile Homes at Camping Ugljan Resort 🏡

[Ugljan](#) · [Prikaži na karti](#)

Objekt Mobile Homes at Camping Ugljan Resort nalazi se u Ugljanu. Ovaj objekt s pogledom na more nudi bazen, bar, vrt i smještaj s besplatnim bežičnim pristupom internetu (WiFi).

Izvanredan **9,3**
91 recenzija

Lokacija **9,3**

[Prikaži cijene](#)

Kamping udruženje Hrvatske (KUH) dobrovoljna je udruga kojoj je osnovni cilj okupljanje fizičkih i pravnih osoba koje se bave pružanjem kamping usluga i drugim srodnim djelatnostima radi zaštite i promicanja gospodarskih, strukovnih, znanstvenih i drugih interesa članova. Udruženje je usmjereno na predstavljanje i zastupanje interesa članova i promociju ponude.

Sve informacije o kamping turizmu objavljuje na vlastitoj internetskoj stranici Camping.hr. Na web stranici Camping.hr objavljuju se najbolji kampovi Hrvatske, kriteriji za selekciju najboljih kampova i tablice s ocjenama gostiju: sanitarija, smještajnih jedinica, trgovačkih i ugostiteljskih usluga i sportskih, zabavnih i drugih sadržaja hrvatskih kampova.

Prema Camping.hr po ocjenama gostiju najbolje je ocijenjen Falkensteiner Premium Camping Zadar

KAMP

Falkensteiner Premium Camping Zadar ★★★★★

Address: Zadar, Majstora Radovana 7 (Dalmacija-Zadar regija)

Kamp Falkensteiner Premium Camping Zadar dio je istoimenog hotelskog kompleksa smještenog samo 3 km od Zadra, u Dalmaciji. Do šljunčane plaže i mora vodi nekoliko staza iz kampa koje prolaze kroz borovu šumu. Gostima su na ...

[DETALJI KAMPA](#) Parcela od 34,00 EUR po danu [BUKIRAJ SADA](#)

Croatia's Best Campsites KAPACITET 1176 OSOBA MAPA ADAC SUPER

Zatim slijedi kamp Kozarica.

KAMP

Kozarica ★★★★★

Address: Pakoštane, Brune Bušića 43 (Dalmacija-Zadar regija)

Kamp Kozarica smješten je u borovoj šumi, na brdu koje se nalazi u neposrednoj blizini mora, na 10 minuta hotla od centra Pakošтана, poznatog turističkog odredišta između Zadra i Šibenika. Kategoriziran je s četiri ...

[DETALJI KAMPA](#) Kliknite na BUKIRAJ SADA da provjerite raspoloživost [BUKIRAJ SADA](#)

Croatia's Best Campsites KAPACITET 1326 OSOBA MAPA

Kamp Oaza Mira smjestio se na treće mjesto.

KAMP

Oaza mira ★★★★★

Address: Pakoštane / Drage, Dr. Franje Tuđmana 2 (Dalmacija-Zadar regija)

Kamp Oaza mira smješten je u Dragama blizu Pakošтана, 10 km od Biograda, a do njega se dolazi glavnim cestovnim pravcima iz Zadra i Šibenika. Kategoriziran je s četiri zvjezdice, potpuno je opremljen te obuhvaća i vlastitu malu ...

[DETALJI KAMPA](#)

Croatia's Best Campsites KAPACITET 600 OSOBA MAPA

Kamping Park Soline nalazi se na četvrtom mjestu.

KAMP

Park Soline ★★★★★

Address: Biograd na Moru, Put Kumenta 16 (Dalmacija-Zadar regija)

Višestruko nagrađivani kamp Park Soline smješten je u srcu grada Biograda, 28 km južno od Zadra, a kategoriziran je s četiri zvjezdice. Obalna šetnica proteže se uzduž cijelog kampa te vodi do najatraktivnijeg mjesta za sunčanje ...

Parcela od 15,00 EUR po danu

[DETALJI KAMPA](#)

[BUKIRAJ SADA](#)

Croatia's Best Campsites

KAPACITET
3624
OSOBA

MAPA

ECO CAMPING

Kamp Straško se nalazi na petom mjestu.

KAMP

Straško ★★★★★

Address: Novalja, Zeleni put 7 (Dalmacija-Zadar regija)

Kamp Straško smješten je u šumi borova, hrastova i maslina, 2 km od centra grada Novalje na otoku Pagu, što ga čini idealnom destinacijom za predah, a istovremeno ljubiteljima aktivnog odmora nudi pregršt sportskih ...

Kliknite na BUKIRAJ SADA da provjerite raspoloživost

[DETALJI KAMPA](#)

[BUKIRAJ SADA](#)

Croatia's Best Campsites

KAPACITET
6054
OSOBA

MAPA

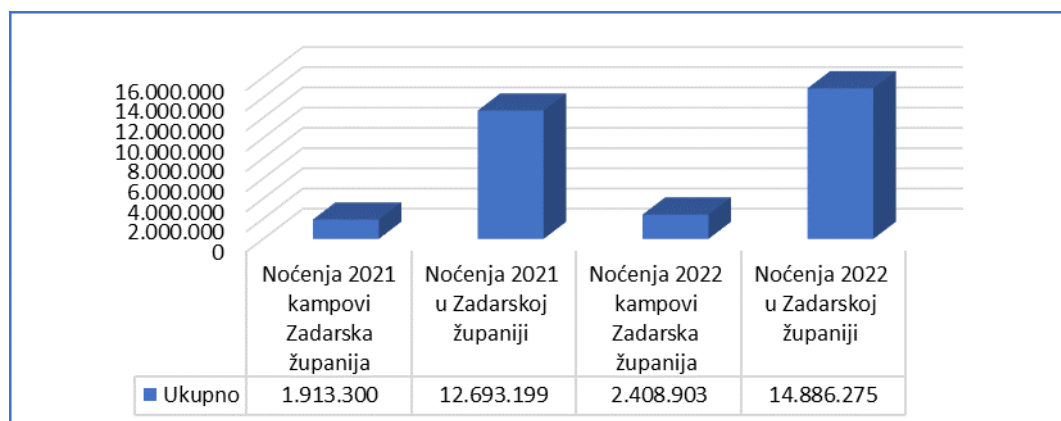
ADAC SUPER

Falkensteinerov kamp Premium Camping Zadar jedini je nagrađeni kamp iz Hrvatske u izboru europske nagrade *Campingsite Award 2021*. Zadarski kamp je projektirao ugledni talijanski arhitekt Robert Bezdikian, nagrađen je u kategoriji “Arhitektura zgrada”.

3.2.1. *Kvantitativna analiza kampova*

Kvantitativna analiza kampova Zadarske županije provesti će se kroz analize: broja noćenja, analizu gostiju po nacionalnosti, prosječnog broja dana boravka u kampovima i pune godišnje zauzetosti kapaciteta kampova. Tablica 12. prikazuje noćenja u kampovima Zadarske županije. Ako se usporede podaci primjetan je pad kamping noćenja (45 %) u Zadarskoj županiji.

Grafikon 20. Ukupna turistička noćenja u Zadarskoj županiji i noćenja u kampovima 2021. i 2022. godine

Izvor: Zadar.hr, <https://www.zadar.hr/datastore/filestore/10/Statisticka-analiza-turistickog-prometa-u-2022.godini.pdf>

Iz prikazanih podataka vidljivo je da je u kampovima Zadarske županije ostvareno 2021. godine 1.913.300 noćenja, a udio kampova u ukupnim noćenjima bio je 15,1%. U 2022. godini u kampovima je ostvareno 2.408.903 noćenja, a udio je iznosio 16,2%. Statistički podaci pokazuju rast broja noćenja u kampovima 2022. godine 25,9% u odnosu na 2021. godinu i rast udjela u ukupnim noćenjima za 1,1%. Rast broja noćenja u kampovima i noćenja u ostalim turističkom smještaju u Zadarskoj županiji povezan je s podizanjem kvalitete smještaja i inovativnosti ponude, jer to je jedini način da turisti žele ostati duže i ponovno se vratiti u turističku destinaciju.

Tablica 7. Zemlje porijekla gostiju (TOP 10) prema broju ostvarenih noćenja u kampovima u Zadarskoj županiji

Zemlja	Udio u %
Slovenija	31,4
Njemačka	25,1
Hrvatska	11,6
Poljska	7,9
Češka	6,8
Austrija	5,0
Nizozemska	2,1
Mađarska	1,6
Italija	1,3
Slovačka	1,3

Izvor: Kamping udruženje Hrvatske (2020), prema DZS

U Zadarskoj županiji, na prvome mjestu su gosti iz Slovenije, zatim iz Njemačke i domaći gosti. U nastavku se istražuje udio turista prema zemljama porijekla u ukupnim noćenjima u Zadarskoj županiji. U Zadarskoj županiji rezultati pokazuju kako je prosječan broj dana boravka gostiju u kampovima u 2020. godini bio 7,3 što je povećanje u odnosu na 2019. godinu (7,1). Puna godišnja zauzetost kampova u 2020. iznosi 36,1 dana (10%). U Zadarskoj županiji godišnja zauzetost kampova u 2020. iznosi 36,7. Puna godišnja zauzetost kapaciteta kampova u Zadarskoj županiji iznosila je 67,0 u 2019. godini.

Turisti su u kampovima u Zadarskoj županiji 2021. godine ostvarili 1.913.300 noćenja, a 2022. godine 2.408.903 noćenja. U Republici Hrvatskoj kampovi i prostori za kampiranje ostvarili su 2022. godine 21.397.570 noćenja, a udio zadarskih kampova u ukupnim noćenjima u kampovima RH bio je 11,3%. Prema smještajnom kapacitetu kampova Zadarska županija nalazi se iza Istarske (122.365) i Primorsko-goranske županije (44.517). Zadarskih kampova imali su 2020. godine kapacitet za 34.515 osoba u ukupnim smještajnim kapacitetima kampova i prostora za kampiranje u RH (235.138 osoba) imali su udio od 13,6%

Prema podacima Benchmarkinga za 2022. godinu sve vrste kamping smještaja od kampova, SO (mobilnih kućica), do SJ (Parcela i kamp mjesta) u Dalmaciji imala su iskoristivost kapaciteta od 31%. Najveću prosječnu cijenu imale su u Dalmaciji SO (mobilne kućice), a one su ostvarile i najveći prihod po noćenju. Faktor višestruke zauzetosti u Dalmaciji bio je najveći kod SO (mobilnih kućica) i iznosio je 4. Prosječna dužina boravaka u Dalmaciji također je bila najveća u SO (mobilnim kućicama) i iznosila je 8 dana.

4. ZAKLJUČAK

Istraživanje provedeno u ovom radu pokazalo je da Republika Hrvatska i Zadarska županija imaju dugu tradiciju razvoja kamping turizma koja seže na početak 20. stoljeća. Zlatne godine u kamping turizmu prije osamostaljenja Republike Hrvatske bile su osamdesete, posebno 1986. godina kada je u kampovima ostvareno preko 17 milijuna noćenja.

Začetcima europskog kamping turizma koji ima svrhu i cilj pripisuje se studentima iz Njemačke i Skandinavije. Neki navodi ističu da je početak kamping turizma započeo u UK-u kao odgovor na sveopći ubrzani napredak industrije gdje nije bilo mjesta za „osjećanje“ prirode i razvoj većih urbanih mjesta. Za Hrvatsku je značajna 1953. godina kada je ostvareno preko 185.000 noćenja u 18 registriranih kampova koji su imali kapacitet smještaja za preko 5000 turista. Na Jadranu jedni od prvih gostiju isticali su se gosti iz tadašnje SR Njemačke i Čehoslovačke.

Kamping turizam u Republici Hrvatskoj jedan je od najznačajnijih vrsta turističkog smještaja. U 2022. godini ukupni broj dolazaka povećao se za 28,1%, a ostvarenih noćenja za 22,01% u odnosu na 2021. godinu. Kampovi i prostori za kampiranje u ukupnim dolascima imaju udio od 18,5% i ukupnim ostvarenim noćenjima udio od 23,8%. Popunjenost kampova i prostora za kampiranje najveća je u 8. mjesecu, te 6, 7. i 9. što pokazuje veliku sezonalnost kamping turizma Republike Hrvatske. Istarska županija ima najveći broj kampova kategoriziranih s pet, četiri i tri zvjezdice ukupno 56, a Zadarska županija ukupno 44. Turisti iz Njemačke i Slovenije najčešći su gosti hrvatskih kampova.

Kamping turizam u 21. stoljeću počeo se mijenjati, nove trendove oblikuju promjene potreba suvremenih kampera koji žele i dalje uživati u prirodi, ali se ne žele odreći zdravog, udobnog i komfornog smještaja pa je sve traženiji smještaj u mobilnim kućicama i glamping. Kako bi trendove zadovoljili kampovi u Europi i Hrvatskoj počeli su transformirati smještane kapacitete i dodavati različite nove inovativne usluge koje će privući kampiste. U Republici Hrvatsko 2021. godine najveću iskorištenost kapaciteta od kamping objekata imale su SO (mobilne kućice) 29,79%, a trend je nastavljen i 2022. godine kada se iskorištenost kapaciteta SO (mobilnih kuća) povećala na 31%.

Zadarska županija ima najveći broj kamping objekata u Hrvatskoj ukupno 320, a najveći broj kampova je s tri i dvije zvjezdice. Turisti su u kampovima u Zadarskoj županiji 2021. godine ostvarili 1.913.300 noćenja, a 2022. godine 2.408.903 noćenja. U Republici Hrvatskoj kampovi i prostori za kampiranje ostvarili su 2022. godine 21.397.570 noćenja, a udio zadarskih kampova u ukupnim noćenjima u kampovima RH bio je 11,3%. Prema smještajnom kapacitetu kampova Zadarska županija nalazi se iza Istarske (122.365) i Primorsko-goranske županije (44.517). Najbrojniji turisti u zadarskim kampovima su Slovenci, a zatim slijede Nijemci i domaći gosti. Gosti u kampovima Zadarske županije u 2020. godini ostvarili su u prosjeku 7,3 noćenja. Puna godišnja zauzetost kampova u RH 2020. iznosi 36,1 dana (10%), a u Zadarskoj županiji godišnja zauzetost kampova iznosi je 36,7 dana. Zadarska županija ima jako dobre prilike za razvoj kamping turizma zahvaljujući svom geostrateškom položaju, što odlikuje blizina nacionalnih parkova i drugih prirodnih atrakcija, kao i bogata prirodna i kulturna baština. Različita dobna struktura gostiju također predstavlja priliku za napredak razvoja kamping turizma te predstavlja kvalitetnu osnovu za razvoj raznih oblika selektivnog turizma.

Nagradu za najbolje EU kampove od strane njemačkih stručnjaka, 2022. godine potvrdila su više kamping odredišta u Hrvatskoj, a neka od njih su - Aminess Camping Sirena (Novigrad), Istra Premium Camping Resort (Funtana) i Camping Čikat (Mali Lošinj), a kamp Zaton Holiday Resort, Camping Straško, Camping Village Šimuni i Premium Camping Zadar su kampovi iz Zadarske županije koji su dobili oznaku ADAC1, Superplatz za 2022. Zadarska županija u budućem vremenu treba nastaviti raditi na podizanju kvalitete smještaja kampova, jer još uvijek ima kampova koji su kategorizirani kao kampovi sa jednom zvjezdicom kako bi mogla privući još više gostiju kojima je važna kvaliteta smještaja i produžiti turističku sezonu kvalitetnim sadržajima.

POPIS LITERATURE

Cvelić Bonifačić, J. (2011) *Kamping – osnove hrvatskog i europskog kamping turizma*, KUH, Poreč

Davidson, N. (2022) 10 Camping Trends to Watch in 2022, dostupno na: <https://www.campspot.com/camp-guide/camping-trends-2022/> (29.07.2022.)

Državni zavod za statistiku (2021) *Dolasci i noćenja turista u 2021.*

Eremić, G. (2021) *Novi trendovi kamping turizma – glamping i obiteljski kampovi*, Geoadria, Vol. 26 No. 1., str. 59-82

Glavni plan razvoja turizma Zadarske županije 2013. - 2023

Hrvatski zavod za javno zdravstvo (2020) *Preporuke za rad kampova i marina tijekom epidemije bolesti COVID*, dostupno na: https://www.hzjz.hr/wp-content/uploads/2020/03/Marine_i_kampovi-10-05-1.pdf (01.07.2022.)

Kamping udruženje Hrvatske (2021), *Turistički promet i kapaciteti u kampovima u Republici Hrvatskoj 2020. - Analitički prikaz rezultata po županijama*

Ministarstvo turizma i sporta (2021) *Održan 15. Kongres hrvatskog kampinga*, dostupno na: <https://mint.gov.hr/vijesti/odrzan-15-kongres-hrvatskog-kampinga/22820> (01.07.2022.)

Rudančić, A., Kulić, K. (2021) *Kamping turizam u ulozi stvaranja konkurentnosti hrvatskog turizma*, Acta Economica Et Turistica, Vol 6, No. 1-2

Sladoljev, J. (1998) *Kamping turizam – priručnik za vlasnike i voditelje kampova*, C.A.S.H., Pula

Kampovi i druge vrste ugostiteljskih objekata za smještaj”, NN br. 75/88, čl. 2.

POPIS TABLICA

Tablica 1. – SWOT analiza konkurentnosti kamping turizma Republike Hrvatske – 8-9

Tablica 2. Zemlje porijekla gostiju s najvećim udjelom noćenja u kampovima 2020. godine – 25

Tablica 3. Zemlje porijekla TOP 10 noćenja u kampovima po županijama 2020. godine – 26

Tablica 4. Kamping kapacitet (broj objekata i kapacitet osoba) Zadarske županije – 37

Tablica 5. Kvalitativna ocjena kampova prema županijama u Republici Hrvatskoj za 2019. godinu – 39

Tablica 6. Kvalitativna ocjena kampova prema županijama u Republici Hrvatskoj 2022. godine – 40

Tablica 7. Zemlje porijekla gostiju (TOP 10) prema broju ostvarenih noćenja u kampovima u Zadarskoj županiji – 46

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1. Povijesni pregled noćenja u kampovima Republike Hrvatske od 1985.-2020. godine – 5

Grafikon 2. Povijesni pregled godišnje zauzetosti kampova u danima u periodu 1998.-2020 godine – 6

Grafikon 3. Noćenja prema vrstama turističkog smještaja u Republici Hrvatskoj od 2016.-2019. godine - 11

Grafikon 4. Struktura noćenja prema dobnim skupinama domaćih i stranih turista 2021. godine – 12

Grafikon 5. Ukupni dolasci i noćenja i dolasci i noćenja u kampovima i prostorima za kampiranje od 2020. do 2022. godine – 13

Grafikon 6. Prikaz smještanih kapaciteta prema NKD 2007 u kojima su ostvarena noćenja u kampovima i prostorima za kampiranje od 2019.-2022. godine – 14

Grafikon 7. Dolasci i noćenja domaćih i stranih turista u kampovima od 2019. do 2021. godine – 16

Grafikon 8. Motivi koje su 2022. godine istaknuli turisti za dolazak u hrvatske kampove – 18

Grafikon 9. Prikaz dolazaka i noćenja turista 2022. u svim vrstama turističkog smještaja u RH – 19

Grafikon 10. Popunjenost stalnih postelja u kampovima i prostorima za kampiranje 2022.godine – 20

Grafikon 11. Broj kamping objekata po županijama 2020. i ukupno u RH 2019. i 2020. godine – 21

Grafikon 12. Prikaz kapaciteta kamping objekata po županijama 2020. i ukupnog kapaciteta 2019. i 2020. godine – 22

Grafikon 13. Broj kampova kategoriziranih s 5-1 zvjezdice po županijama 2020. godine – 23

Grafikon 14. Prikaz broja ostalih smještajnih objekata iz skupine kampovi i prostori za kampiranje po županijama 2020. godine – 24

Grafikon 15. - Prosječan broj noćenja po gostu u kampovima po županijama u 2019. i 2020. godine – 27

Grafikon 16. Prosječan broj noćenja prema zemlji porijekla gostiju u kampovima 2019. i 2020. godine – 28

Grafikon 17. Iskorištenost kapaciteta kamping objekata od 2019.-2022. godine u RH – 29

Grafikon 18. Godišnja zauzetost kapaciteta kampova po županijama i ukupno, u danima 2019. i 2020. godine – 30

Grafikon 19. Ukupni smještajni kapaciteti u kampovima RH 2020. godine – 36

Grafikon 20. Ukupna turistička noćenja u Zadarskoj županiji i noćenja u kampovima 2021. i 2022. godine – 45